

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет

О.В. ГЕРІНБУРГ
Т.І. САПЕЛЬНЯК

ІСТОРИЯ УКРАЇНИ

Методичний посібник
для студентів Херсонського державного університету

Для студентів першого курсу всіх напрямів та спеціальностей

Херсон – 2013

*Розглянуто на засіданні кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук
Херсонського державного університету
(протокол № 5 від 21 жовтня 2013 р.)*

*Схвалено науково-методичною радою Херсонського державного університету
(протокол № 2 від 20 листопада 2013 р.)*

*Рекомендовано до видання Вченою Радою Херсонського державного університету
(протокол № 5 від 25 листопада 2013 р.)*

Укладачі:

Герінбург

Ольга Вікторівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук Херсонського державного університету;

Сапельняк

Тетяна Іванівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та соціально-гуманітарних наук Херсонського державного університету.

Рецензенти:

Сусоров В. Д. – доктор історичних наук, професор;

Батенко Г. В. – кандидат історичних наук, доцент.

Герінбург О.В., Сапельняк Т.І.

Історія України: Методичний посібник для студентів Херсонського державного університету. – Херсон: Айлант, 2013. – 82 с.

Для студентів першого курсу всіх напрямів та спеціальностей

© Герінбург О.В., 2013

© Сапельняк Т.І., 2013

ЗМІСТ

Вступ

Структура навчальної дисципліни

Розподіл навчального часу

Навчальна програма дисципліни

Плани лекційних занять для студентів денної форми навчання

Плани семінарських занять для студентів денної форми навчання

Зміст аудиторної роботи студентів заочної форми навчання

Завдання для самостійної роботи студентів денної і заочної форм навчання

Тестові завдання для самоконтролю

Екзаменаційні питання

Критерії оцінювання рівня знань студентів

Список рекомендованої літератури

ВСТУП

Навчальна дисципліна "Історія України" є складовою циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр".

Предметом навчальної дисципліни є минуле українського народу на основних землях його проживання, а також історична діяльність його предків від найдавніших часів до сьогодення. При цьому основна увага приділяється вивченню політичного, державотворчого та соціально-економічного аспектів діяльності українського народу.

Метою викладання навчальної дисципліни "Історія України" є створення цілісного уявлення про історичний розвиток української держави та народу, що має бути основою для виховання патріотичних почуттів, національної та громадянської гідності.

Основними завданнями вивчення дисципліни "Історія України" є формування вмінь студентів системно й історично:

- аналізувати основні етапи розвитку України;
- досліджувати економічні, соціальні, політичні і культурні явища і процеси, що відбувалися на її території впродовж століть;
- працювати з науковою літературою і комплексом джерел з історії України.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- які процеси, події, явища відбувалися на українських землях упродовж основних етапів розвитку України;
- розуміти їх обумовленість і причинно-наслідковий контекст;
- орієнтуватися у перебігу економічних, соціальних, політичних і культурних явищ і процесів, що відбувалися на території України в контексті світової історії.

вміти:

- вільно володіти навчальним матеріалом з курсу історій України;
- розкривати суть будь-якого питання з тих, які розглядалися під час лекційних та семінарських занять;
- не лише викладати фактичний матеріал, а й здійснювати його аналіз;
- обстоювати власну точку зору на дискусійні проблеми вітчизняної історії;
- працювати з науковою літературою та джерелами з історії України.

Знання, отримані студентами в рамках даної навчальної дисципліни, в подальшому можуть бути використані при вивченні окремих тем таких

навчальних дисциплін, як: "Філософія", "Історія української культури", "Політологія", "Соціологія", "Україна і світ".

Засоби діагностики успішності навчання – поточний і підсумковий контроль (усне опитування, письмові контрольні роботи, перевірка виконання індивідуальних завдань).

Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит.

Методичний посібник з курсу "Історія України" складений на основі авторської програми О.В.Герінбург та Т.І.Сапельняк, затвердженої Вченою радою Херсонського державного університету (протокол № 7 від 18.02.2013 р.), та у відповідності до освітньо-професійної програми бакалаврів усіх напрямів та спеціальностей університету.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин /3 кредити ECTS.

Програма навчальної дисципліни складається з двох **змістових модулів**:

Змістовий модуль 1

Стародавня і середньовічна історія України (до середини XVII ст.).

Україна на порозі Нового часу (друга половина XVII ст.).

Лекційний модуль 1

1. Вступ до курсу "Історія України".
2. Київська Русь – ранньофеодальна середньовічна держава.
3. Україна під владою іноземних держав (друга половина XIV – **перша** половина XVII ст.)
4. Українська національна революція і боротьба за українську державність (друга половина XVII ст.).
5. Колоніальна політика Російської імперії щодо України у XVIII ст.

Семінарський модуль 1

1. Україна в найдавніші часи.
2. Давньоруська Київська держава та її місце в історичній долі **українського** народу.
3. Українські землі під владою Речі Посполитої. Наростання національно-визвольної боротьби українського народу.
4. Українська національна революція (1648-1676 рр.).

Модуль самостійної роботи 1

1. Давня історія України.
2. Княжа доба на території України.
3. Україна під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).
4. Україна за часів козацької державності (середина XVII – кінець XVIII ст.).

Змістовий модуль 2

Нова та новітня історія України (XIX – початок XXI ст.).

Лекційний модуль 2

1. Модернізація соціально-економічного життя в Україні у другій половині XIX – на початку XX ст.
2. Суспільно-політичне життя в Україні у другій половині XIX – на початку XX ст.

3. Боротьба за українську державність (1917-1920 рр.). Становлення радянської влади на українських землях.

4. УРСР в умовах утвердження тоталітарного ладу в СРСР (1920-1930-ті рр.).

5. Післявоєнний розвиток Радянської України та її шлях до незалежності (1945 – початок 1990-х рр.)

Семінарський модуль 2

1. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у ХІХ – на початку ХХ ст.

2. Національно-демократична революція в Україні (1917-1920 рр.).

3. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.).

4. Україна в умовах незалежності (1991-2012 рр.).

Модуль самостійної роботи 2

1. Період боротьби за українське національне відродження (ХІХ – початок ХХ ст.).

2. Україна в добу національно-визвольних змагань (1917-1920 рр.).

3. Радянська Україна (1921-1991 рр.).

4. Незалежна Українська держава.

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Всього го	у тому числі			Всього го	у тому числі		
л.		пр.	с.р.	л.		пр.	с.р.	
Змістовий модуль 1								
Стародавня і середньовічна історія України (до середини XVII ст.). Україна на порозі Нового часу (друга половина XVII – XVIII ст.).								
Вступ	2	2			4			4
Давня історія України	11		2	9	12			12
Княжа доба на території України	13	2	2	9	14	2		12
Україна під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)	13	2	2	9	12			12
Україна за часів козацької державності (середина XVII – кінець XVIII ст.)	15	4	2	9	14		2	12
Разом за змістовим модулем 1	54	10	8	36	56	2	2	52
Змістовий модуль 2								
Нова і новітня історія України (XIX – початок XXI ст.)								
Період боротьби за українське національне відродження (XIX – початок XX ст.)	15	4	2	9	12			12
Україна в добу національно-визвольних змагань (1917-1920 рр.)	13	2	2	9	14		2	12
Радянська Україна (1921-1991 рр.)	15	4	2	9	12			12
Незалежна Українська держава	11	-	2	9	14	2		12
Разом за змістовим модулем 2	54	10	8	36	52			48
Всього годин	108	20	16	72	108	4	4	100

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Стародавня і середньовічна історія України (до середини XVII ст.).

Україна на порозі Нового часу (друга половина XVII ст.).

ВСТУП

Тема 1. Вступ до курсу "Історія України"

Предмет і завдання курсу. Методологія вивчення історії України. Сучасні концепції вивчення історії та їх застосування при вивченні історії України. Концептуальні підходи до вивчення історії України. Головні джерела історії України. Історіографія історії України. Аналіз навчальної літератури. Періодизація історії України. Значення курсу "Історія України" для фахової підготовки і виховання громадської позиції та патріотизму, вироблення сучасної історичної свідомості й політичної культури.

Розділ 1. ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 2. Українські землі у первісну добу

Найдавніші племена і держави на території України

Поява людини на території України. Первісні люди та їх спосіб життя. Неолітична революція. Трипільська культура. Розвиток землеробства і скотарства. Кіммерійці, скіфи, сармати, готи, гуни на українських землях. Античні міста-держави Північного Причорномор'я.

Східні слов'яни на території України

Проблема "прабатьківщини" слов'ян в історіографії. Розселення східних слов'ян. Господарство і побут. Суспільно-політичний лад. Духовне життя та вірування. Антський племінний союз. Взаємовідносини східних слов'ян з сусідніми народами.

РОЗДІЛ II. СЕРЕДНЬОВІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 3. Княжа доба на території України

Передумови утворення Київської Русі. Походження термінів "Русь", "Руська земля", "Україна". Київ як політичний центр полянського союзу племен. Теорії походження державності у східних слов'ян.

Період "збирання руських земель". Перші князі

Утворення Київської Русі. Соціально-економічний розвиток. Внутрішня та зовнішня політика киеворуських князів Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Військові походи перших князів. Розширення кордонів Руської держави. Русь і Візантія.

Період піднесення і розквіту Київської Русі

Реформаторська діяльність Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Хрещення Русі та його значення. "Руська Правда" як історико-правова пам'ятка. Міжнародні зв'язки і місце Київської Русі в історії середньовічної Європи.

Період феодалної роздробленості Русі

Політична децентралізація Київської Русі. Причини і наслідки феодалної роздробленості. Південноруські князівства та їх розвиток. Галицько-Волинська держава та її роль в історії України.

Кочові народи і Русь

Неслов'янські народи на території України у IX – першій третині XIII ст. Монгольська навала та встановлення золотоординського іга. Боротьба з монголо-татарами.

Тема 4. Україна під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)

Загарбання українських земель сусідніми державами

Політична ситуація в Східній Європі XIV – першій половині XVII ст. Входження українських земель до складу сусідніх держав – Литви, Польщі, Угорщини, Московської держави та Молдавського князівства. Експансія Кримського ханства на українські землі.

Литовсько-Польська доба української історії

Зростання політичної могутності Великого князівства Литовського. Боротьба за оволодіння Галицько-Волинським князівством. Включення до складу Литви Східної Волині, Чернігово-Сіверщини, Київщини і Поділля. Політика великих литовських князів на українських землях. Суспільно-політичний устрій держави.

Кревська унія. Розширення південних кордонів Великого князівства Литовського. Боротьба проти наступу німецьких лицарів. Грюнвальдська битва. Литовський князь Вітовт, його зовнішня і внутрішня політика. Ліквідація удільних князівств на українських землях.

Зміцнення Московської держави та її боротьба з Великим князівством Литовським за Чернігово-Сіверську землю.

Соціально-економічний розвиток українських земель у другій половині XIV – середині XVI ст. Розвиток сільського господарства, ремесла, сільських і міських промислів. Зростання міст. Надання магдебурзького права українським містам.

Формування панщинно-фільваркового господарства. Зростання залежності населення від магнатів і шляхти. Юридичне оформлення кріпосного права. Литовські статuti (1529, 1566, 1588 рр.). Устави на волоки.

Зростання впливу Польщі на Литву. Наступ католицизму. Становище православної церкви.

Феномен українського козацтва

Походження, джерела поповнення і час виникнення козацтва. Причини, час і місце заснування першої Запорозької Січі. Зміни розташувань Січей. Устрій Запорозької Січі. Господарство козаків.

Місце козаків у охороні південних рубежів Великого князівства Литовського від татар і турків. Реєстрове козацтво.

Козацтво на міжнародній арені. Морські походи козаків у турецькі володіння. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Політична і соціокультурна роль козацтва в історії України.

Розділ III. УКРАЇНА НА ПОРОЗІ НОВОГО ЧАСУ

Тема 5. Україна за часів козацької державності (середина XVII – кінець XVIII ст.)

Українські землі під владою Речі Посполитої. Наростання національно-визвольної боротьби українського народу

Люблінська унія та утворення Речі Посполитої. Україна під владою Польщі. Польська колонізація українських земель. Соціально-економічний розвиток України у складі Польщі. Релігійна політика уряду Речі Посполитої. Берестейська церковна унія та братський рух. Козацько-селянські повстання та їх історичне значення.

Національна революція 1648-1676 рр. як видатне явище європейської історії

Історичний портрет Б.Хмельницького. Українсько-польська війна: причини, характер, рушійні сили, перебіг. Відносини української старшини з Кримським ханством. Переяславсько-московський договір та його оцінка в історіографії. Формування української козацької держави. Революційні зрушення в українському суспільстві внаслідок Національно-визвольної боротьби під проводом Б.Хмельницького.

Доба Руїни в історії України

Гетьманування Ю.Хмельницького та І.Виговського. Порушення царем умов Переяславської угоди. Гадяцький договір. Розчленування **України** на Лівобережжя і Правобережжя. Чорна Рада. Гетьмани П.Тетеря та І.Брюховецький. Андрусівський мир. Гетьман Петро Дорошенко. Бучацька угода. Гетьмани Дем'ян Многогрішний та Іван Самойлович. Подальше обмеження автономії України. Бахчисарайська угода. "Вічний мир" і остаточне закріплення поділу України.

Розвиток Лівобережної України і Слобожанщини у складі Російської держави

Адміністративно-політичний устрій. Наступ на політичну автономію України. Обрання гетьманом Івана Мазепи. "Коломацькі статті". Соціальна політика І.Мазепи. Україна на початку Північної війни. Таємна

дипломатія І.Мазепи та перехід на бік Карла XII. Наслідки цієї акції для України.

Обрання гетьманом І.Скоропадського. Полтавська битва. Смерть І.Мазепи. Гетьман у вигнанні Пилип Орлик та його "Конституція".

Інкорпораційна політика царизму. Утворення Малоросійської колегії на чолі з С.Вельяміновим. Наказний гетьман П.Полуботок. Боротьба старшини за відновлення гетьманства. Гетьман Д.Апостол. Його економічна політика, реформа судових установ.

Останній гетьман України К.Розумовський. Обмеження козацького самоврядування на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Задунайська Січ. Утворення Чорноморського козацтва. Переселення козаків на Кубань.

Прагнення старшини до зрівняння в правах з російським дворянством.

Розвиток Правобережної України та західноукраїнських земель під владою Польщі (друга половина XVII – XVIII ст.)

Особливості соціально-економічного життя. Гайдамацький рух, його причини, характер і розмах. Коліївщина.

Західноукраїнські землі під чужоземним ярмом. Полонізація православної шляхти. Релігійні відносини. Занепад братств. Рух опришків.

Закарпаття під владою Угорщини. Буковинські землі в складі Молдавського князівства. Поширення на Буковину влади Австрії.

Змістовий модуль 2

Нова та новітня історія України (XIX – початок XXI ст.)

Розділ IV. НОВА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Тема 6. Період боротьби за українське національне відродження (XIX - початок XX ст.)

Українські землі у складі Росії в першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій і чисельність населення. Розвиток товарних відносин і криза феодальної системи господарства. Стан сільського господарства. Розвиток промисловості, торгівлі, транспортної інфраструктури. Загострення соціальних суперечностей. Поширення кріпацтва на Південну Україну.

Декабристи в Україні. "Південне товариство". "Товариство об'єднаних слов'ян". Повстання Чернігівського полку. Вплив польського повстання 1830-1831 рр. на Україну.

Початок українського національного відродження. Утворення Кирило-Мефодіївського товариства. Програмні твори кирило-мефодіївців.

Т.Г.Шевченко в українському національному русі. Вплив його творів на формування української національної ідеї. Репресії царизму проти кирило-мефодіївців і Т.Г.Шевченка.

Модернізація соціально-економічного життя в Наддніпрянській Україні у другій половині XIX – на початку XX ст.

Кримська війна і Україна. Маніфест Олександра II від 19 лютого 1861 р. Особливості селянської реформи в різних регіонах України. Ліберальні реформи 1860-1870-х років в Російській імперії: земська, міська, судова, фінансова, військова. Історичне значення реформ.

Перехід від мануфактури до фабрики. Промисловий розвиток українських земель в пореформену добу. Залізничне будівництво. Швидкий розвиток важкої промисловості в Донбасі і Придніпров'ї. Іноземний капітал та його значення у прискоренні темпів промислового розвитку. Народження вітчизняної буржуазії. Зростання міст. Робітничий рух.

Стан сільського господарства. Кріпосницькі пережитки у землеволодінні і землекористуванні. Поглиблення соціального розшарування села. Селянський рух. Поява народників і "ходіння в народ". "Чигиринська змова".

Становлення української нації. Український національний рух. В.Антонович як ідеолог "хлопоманства". Громадівський рух. Діяльність "Братства тарасівців". "Молода Україна". Активізація національного руху. Перші українські політичні партії та їх програми.

Західноукраїнські землі в другій половині XIX ст.

Адміністративний устрій західноукраїнських земель. Економічний розвиток західноукраїнських земель після революції 1848-1849 рр. Іноземний капітал у промисловості. Становище робітників. Національний склад буржуазії і робітників.

Стан сільського господарства. Землеволодіння і землекористування. Початок переселення українців на Американський континент. Перші українські колонії в США, Канаді, країнах Південної Америки.

Суспільно-політичний рух після революції 1848-1849 рр. Москвофіли і народовці. Формування перших політичних партій та їх програмні положення.

Суспільно-політичне життя в Україні у другій половині XIX – на початку XX ст.

Загальні тенденції та особливості українського національного руху в другій половині XIX ст. Народницький рух у 1860-1880-х рр. "Братство тарасівців" як праобраз українських політичних партій. Перші робітничі організації, марксистські гуртки, соціал-демократичні осередки. Радикальний соціалізм М.Драгоманова.

Особливості національного руху в західноукраїнських землях у другій половині XIX ст. Боротьба москвофілів з народовцями. РУРП – перша легальна українська партія європейського типу. Започаткування руху за політичну незалежність України. "Молоді" радикали і книга Ю.Бачинського "Україна irredenta". Виникнення соціал-демократичної і національно-демократичної партій. Партійні видання і соціально-політичні часописи.

Українські політичні партії в Наддніпрянській та Західній Україні. Діяльність загальноросійських партій на українських землях. "Українське питання" в програмах політичних партій.

Розділ V. УКРАЇНА В НОВІТНІЙ ЧАС

Тема 7. Україна в добу національно-визвольних змагань (1917-1920 рр.)

Україна на початку XX ст.

Соціально-економічне становище українських земель у складі Росії. Монополії у промисловості і в банківській галузі. Економічна криза початку XX ст. Робітничі страйки 1903 р. Масові селянські виступи.

Україна в демократичній революції 1905-1907 рр.

Робітничі страйки в Україні після "кривавої неділі". Повстання на броненосці "Потьомкін". Жовтневий політичний страйк. Виникнення рад робітничих депутатів. Збройні виступи у Харкові, Олександрівську, Донбасі. Державна Дума та українська фракція.

Піднесення українського національного руху. Виникнення україномовної преси. "Просвіти" в українському русі. Українська думська громада.

Третьочервневий переворот. Столипінська аграрна реформа. Економічні і політичні наслідки реформи. Масові переселення українських селян до Сибіру і Далекого Сходу.

Діяльність українських партій і організацій в післяреволюційну добу. Робітничий і селянський рух. Українське питання в Державній Думі.

Західноукраїнські землі на початку XX ст.

Соціально-економічний розвиток. Боротьба трудящих проти соціального гніту. Кооперативний рух. Поява українських організацій "Січ", "Сокіл", "Пласт". Культурно-просвітницький рух. Церковне життя. Активізація переселенського руху за океан.

Україна в Першій світовій війні

Україна у планах воюючих сторін. Военні дії на території України. Національно-визвольний рух в умовах війни. Діяльність "Товариства українських поступовців", "Спілки визволення України", "Головної Української Ради". Антиукраїнська політика у новоствореному Галицько-

Буковинському губернаторстві. Українські січові стрільці. Антивоєнний рух народних мас.

Боротьба за відродження української державності (1917-1920 рр.)

Лютнева революція в Росії. Утворення Центральної Ради в Києві. Курс на автономію України. I та II Універсали. III Універсал та Утворення УНР. Більшовики та українська революція. IV Універсал. Прийняття Конституції УНР. Падіння Центральної Ради. Українська держава П.-Скоропадського: соціально-економічні заходи, національно-культурна політика, зовнішньополітичний курс. Директорія УНР, її склад, соціальна база, політика. Утворення ЗУНР. Акт злуки УНР та ЗУНР.

Становлення радянської влади на Україні

Війна Радянської Росії проти УНР. Більшовицька влада в Україні. Політика "воєнного комунізму". Селянський опір владі більшовиків. Махновщина. Радянська влада як форма більшовицької диктатури. Проголошення УСРР. Перша радянська конституція України. Радянсько-польська війна і Україна.

Тема 8. Радянська Україна (1921-1991 рр.)

Україна в добу нової економічної політики (1921-1928 рр.)

Соціально-економічне і політичне становище України на початку 1920-х років. Криза "воєнного комунізму". Голод 1921-1923 рр. на Півдні України: причини і наслідки.

Перехід до нової економічної політики. Мета і цілі НЕПу. НЕП у промисловості. Суть господарського розрахунку. Трестування промисловості. Наслідки відбудовного процесу.

УСРР в системі "договірної федерації". "Автономізація" незалежних республік під виглядом утворення нової федерації – СРСР. Наслідки входження УСРР до складу Радянського Союзу. Конституція СРСР 1924 р.

Позиції лідерів державної партії щодо майбутнього курсу соціально-економічної політики. Сталінський курс на "всеосяжну колективізацію" селянських засобів виробництва. Курс на індустріалізацію країни. "Криза НЕПу" як результат відмови партійно-державного керівництва від "ринкової змички" між містом і селом. "Ножиці цін". Хлібозаготівельні кризи.

Перші кроки культурного будівництва: кампанія щодо ліквідації неписьменності, розгортання мережі освітніх установ, створення закладів комуністичного виховання. Ліквідація університетської освіти і перенесення центру наукових досліджень в установи ВУАН. Наслідки радянської науки.

Політика коренізації, її особливості і наслідки. Досягнення і прорахунки українізації. Національне відродження у літературі та мисте-

цтві. Ставлення тоталітарного режиму до інтелігенції. Антицерковна політика державної партії.

УРСР в умовах утвердження тоталітарного ладу (1929-1938 рр.)

Завершення внутріпартійної боротьби в ЦК ВКП(б) і утвердження одноособової диктатури І.В.Сталіна. Згорання нової економічної політики.

Проблема темпів індустріалізації. Дискусії з приводу плану першої п'ятирічки. Перехід до директивного планування. Ескалація репресій проти господарників і спеціалістів. Виробниче змагання. Стаханівський рух. Результати капітального будівництва у промисловості в роки першої і другої п'ятирічок.

Хлібозаготівельна криза 1927-1928 рр. Поворот до суцільної колективізації. Гасло "Ліквідація куркульства як класу": причини, масштаби, наслідки. Завершення колективізації основної частини селянських господарств у 1931-1932 рр. Деградація сільськогосподарського виробництва в одержавлених колгоспах. Голодомор 1932-1933 рр. і його наслідки.

Зростання культу особи Сталіна. Репресії на Україні. Судові політичні процеси 1930-х років. Чистка партії. Знищення керівництва КП(б)У.

Згорання політики українізації. Національно-культурна політика державної партії в УРСР 1930-х років. Боротьба з "буржуазним націоналізмом" і "націонал-ухильництвом". "Розстріляне відродження".

Умови і результати культурного розвитку в 1930-х роках. Ліквідація неписьменності. Загальноосвітня і вища школа. Відродження університетської освіти. Діяльність АН УРСР. Здобутки і трагічні сторінки літератури і мистецтва.

Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

Західноукраїнські землі між двома світовими війнами. Мюнхенська змова і доля Карпатської України. Пакт Молотова-Ріббентропа. Початок Другої світової війни. Включення західноукраїнських земель до складу УРСР та їх радянська організація. Напад Німеччини та її союзників на СРСР. Катастрофічні поразки 1941 р. Оборона Києва, Одеси і Севастополя. Бої за Донбас.

Початок народної боротьби в тилу ворога. Німецький окупаційний режим. План "Ост". Адміністративний устрій окупованої України. Розгорання радянського і націоналістичного партизанського руху проти окупантів. Діяльність ОУН-УПА.

Перемога Червоної армії під Сталінградом і початок визволення території України. Розгорання контрнаступу на Лівобережну Україну після Курської битви. Битва за Дніпро. Бої на Правобережжі і в західних областях. Взаємовідносини радянських партизанів з ОУН-УПА. Завершення боїв за Україну восени 1944 р.

Наслідки війни для України. Внесок українського народу в розгром нацистської Німеччини.

Післявоєнна відбудова і початок десталінізації в Україні

Включення УРСР у світову політику як однієї з фундаторів і членів ООН. Участь української делегації в Паризькій мирній конференції 1947 року.

Завершення збирання основних етнічних земель українського народу в межах єдиної держави. Операція "Вісла".

Труднощі відбудови народного господарства. Голод 1946-1947 рр. Насильницька колективізація в західних областях України. Нова хвиля масових репресій проти громадян України. Підпільно-партизанська боротьба ОУН-УПА з тоталітарним ладом. Ідеологічний наступ сталінщини на спроби культурно-національного відродження.

Хрущовська "відлига" і її характер в Україні

Україна після смерті Сталіна. Ідеологічна кампанія з нагоди 300-річчя Переяславської ради. Передача Кримської області до складу УРСР: мотиви і правова основа.

Спроби лібералізації політичного режиму. Критика культу особи Сталіна. Початок реабілітації жертв сталінських репресій. Реформи М.С.Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер, загальна спрямованість і значення.

Заходи щодо удосконалення управління і модернізації промисловості. Спроби подолання кризи в сільському господарстві. Участь України в освоєнні східних регіонів СРСР і цілинних земель.

Поява дисидентів в Україні. Зародження руху "шістдесятників", їх роль у національно-культурному житті. Зміни в кремлівському керівництві у жовтні 1964 р. та їх наслідки для України.

Україна в другій половині 1960-х - першій половині 1980-х рр.

Реформи середини 1960-х років, їх згортання консерваторами в партійно-державному керівництві. Зупинення реабілітації і замовчування злочинної діяльності Сталіна. Деформації в структурі економіки України. Будівництво хімічних підприємств, атомних електростанцій. Наростання екологічної небезпеки. Екстенсивний розвиток сільського господарства, шкідливість кампанії щодо ліквідації "неперспективних" сіл.

Звільнення П.Шелеста. Подальше обмеження прав України. Н.Щербицький як провідник русифікаторської політики центру. Україна в єдиному народногосподарському комплексі СРСР.

Політичні репресії 1960-1970-х років. Посилення реакції в духовному житті. Розгортання правозахисного і дисидентського руху. Репресивні дії органів КДБ. Загострення гальмівних процесів у соціально-економічному та суспільно-політичному розвитку України.

Поглиблення кризи тоталітаризму в СРСР і проголошення незалежності України (1985-1991 рр.)

Спроби М.Горбачова реформувати суспільство на засадах прискорення, перебудови, гласності. Економічна політика центрального уряду і Україна. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.

Відновлення критики сталінізму. Зростання політичної активності народу. Гальмування перебудовчих процесів в Україні. Національне пробудження українського народу. Реабілітація політичних в'язнів. Викриття злочинів тоталітарного режиму.

Народження Народного руху України і перетворення його в опозиційну до КПРС силу. Перші кроки в демократизації суспільно-політичного життя і утворення нових політичних партій та громадських об'єднань. Реформа виборчої системи. Вибори до Верховної Ради УРСР. Формування парламентської опозиції – "Народної ради". Прийняття Декларації про державний суверенітет України.

Спроба серпневого перевороту у Москві (1991 р.) та його наслідки для України. Схвалення Верховною Радою УРСР Акту проголошення незалежності України. Заборона діяльності КПУ.

Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. і вибори **Президента** України. Л.Кравчук – перший Президент України. Денонсація Договору 1922 р. про утворення СРСР. Угода про Співдружність незалежних держав.

Тема 9. Незалежна Українська держава

Державотворчі процеси в незалежній Україні

Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Зміцнення державних кордонів. Формування Збройних сил і Військово-морського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки, митної служби. Запровадження національної грошової одиниці. Затвердження державної символіки України. Міжнародні відносини і їх правове регулювання в Україні. Кримська автономія.

Соціально-економічний розвиток незалежної України

Реформування економіки на засадах підприємництва, перехід до ринкових відносин, приватизація. Зниження темпів промислового і сільськогосподарського виробництва. Криза кредитно-фінансової системи. Наростання інфляційних процесів і соціальної напруженості. Пошуки шляхів виходу з кризи і соціального захисту населення. Вступ до СОТ. Сучасний стан економіки. Демографічна ситуація в Україні.

Зовнішня політика незалежної України

Концепція зовнішньої політики України. Визнання України зарубіжними державами, встановлення дипломатичних відносин, формування

представництв у міжнародних організаціях, входження у світове співтовариство. Набуття Україною без'ядерного статусу.

Зовнішньополітичні акції України щодо зміцнення миру і співробітництва, припинення воєнних конфліктів. Участь України у миротворчих процесах ООН, у програмі "Партнерство заради миру", в діяльності Ради Європи.

Україна у складі Співдружності незалежних держав.

Політичний розвиток незалежної України

Формування багатопартійності в Україні. Класифікація політичних партій і об'єднань, їх політичні програми на виборах до Верховної Ради України 1994 року.

Кампанія 1994 р. по виборах Президента України. Обрання Президентом Л.Кучми. Його соціально-економічна та політична платформа. Кроки по її реалізації. Прийняття Конституції України. Вибори до Верховної Ради 1998 р.

Президентські вибори 1999 р. Обрання Президентом Л.Кучми. Соціально-політичний та економічний розвиток України в період його президентства.

Кампанія 2004 р. по виборах Президента України. "Помаранчева" революція. Обрання Президентом В.Ющенка. Політична і економічна ситуація в країні у 2005-2010 рр.

Розклад політичних сил на президентських виборах 2010 р. Обрання президентом В.Януковича. Політична і економічна ситуація в Україні у 2010-2013 рр.

ПЛАНІ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Лекція 1

ВСТУП ДО КУРСУ "ІСТОРІЯ УКРАЇНИ"

1. Історична наука – її принципи, методи та джерела.
2. Предмет, завдання і мета навчального курсу "Історія України".
3. Періодизація історії України.
4. Історіографія історії України.
5. Література з курсу "Історія України".

Література

1. Брайчевський М.Ю. Вступ до історичної науки: Навч. посіб. – К.: Академія, 1995. – 168 с.
2. Вступ до курсу "Історія України" //Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одиссей, 2001. – 479 с.
3. Історичне джерелознавство: Підручник /Я.С. Калакура, І.Н. Войцехівська, С.Ф. Павленко та ін. – К.: Либідь, 2002. – 488 с.
4. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. – К.: Генеза, 2004. – 496 с.
5. Колесник В.Ф. Вступ до курсу "Історія України" //Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять /За ред. В.М.Литвина. – К.: Знання, 2006. – 608 с.

Лекція 2

КИЇВСЬКА РУСЬ – РАННЬОФЕОДАЛЬНА СЕРЕДНЬОВІЧНА ДЕРЖАВА

1. Джерела та історіографія.
2. Передумови утворення Київської Русі. Теорії походження державності у східних слов'ян.
3. Політичний устрій та соціально-економічний розвиток Київської Русі.
4. Становлення Давньоруської держави (кінець IX – кінець X ст.).
5. Піднесення та розквіт Київської Русі (кінець X – середина XI ст.).
6. Політична роздробленість Київської Русі (кінець XI – середина XIII ст.). Боротьба Русі проти монголо-татарської навали.
7. Галицько-Волинське князівство.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
3. Головка О.Б. Держава Романовичів та Золота Орда (40-50-ті рр. XIII ст.) //Український історичний журнал (далі – УІЖ). – 2004. – № 6. – С. 3-16.

4. Горський А.А. Ще раз про роль норманів у формуванні Київської Русі //УІЖ. – 1994. – № 1. – С. 3-9.
5. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
6. Давня історія України: Навч. пос. В 2 кн. /За ред. П.П.Толочка. – Кн. 2. – К.: Либідь, 1995. – 224 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історичне джерелознавство: Підручник /Я.С. Калакура, І.Н. Войцехівська, С.Ф. Павленко та ін. – К.: Либідь, 2002. – 488 с.
9. Історія України в особах: IX – XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
10. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. – К.: Генеза, 2004. – 496 с.
11. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 5).
12. Котляр М.Ф. Галицько-Волинське князівство (до 800-ліття утворення) //УІЖ. – 2000. – № 1. – С. 21-32.
13. Котляр М.Ф. Шляхи християнства на Русь (легендарні й реальні) //УІЖ. – 2008. – № 5. – С. 4-15.
14. Моця О.П. Київська Русь і країни Європи: характерні риси східнослов'янської державності, рівні міжнародних відносин та напрями контактів //УІЖ. – 2007. – № 1. – С. 4-20.
15. Ричка В.М. Про еволюцію назви "Русь" в етнополітичній історії України //УІЖ. – 1991. – № 2. – С. 86-89.
16. Толочко О., Толочко П. Київська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 4).
17. Толочко П. Київська Русь. – К.: Абрис, 1996. – 360 с.
18. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
19. Шип Н.А. Дискусія про термін "Русь" //УІЖ. – 2002. – № 6. – С. 92-108.
20. Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Лекція 3

УКРАЇНА ПІД ВЛАДОЮ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)

1. Джерела з історії польсько-литовської доби і козаччини.
2. Приєднання українських земель до Литви та Польщі.
3. Експансія Кримського ханства на українські землі.
4. Загарбання українських земель Угорським королівством, Молдавським князівством та Московською державою.

Література

1. Білоус Н.О. Люблінська унія 1569 р.: історіографічні погляди та інтерпретації (до 440-річчя Люблінської унії) //УІЖ. – 2010. – № 1. – С. 65-84.

2. Біляков Г.Ф., Білякова О.Г. Берестейська унія в працях польських істориків ХХ ст. //УІЖ. – 1996. – № 4. – С. 34-41.
3. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
4. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
5. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
6. Галенко О.І. Про татарські набіги на українські землі //УІЖ. – 2003. – № 6. – С. 52-68.
7. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
8. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
9. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
10. Історичне джерелознавство: Підручник /Я.С. Калакура, І.Н. Войцехівська, С.Ф. Павленко та ін. – К.: Либідь, 2002. – 488 с.
11. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
12. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
13. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. – К.: Генеза, 2004. – 496 с.
14. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
15. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою. – К.: Альтернативи, 1998. – 320 с. (Україна крізь віки. – Т. 6).
16. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
17. Яремчук В.Д., Безверхий В.Б. Татари в Україні (історико-політологічний аспект) //УІЖ. – 1994. – № 5. – С. 18-29.

Лекція 4
УКРАЇНЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ
І БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНЬСКУ ДЕРЖАВНІСТЬ
(друга половина XVII ст.)

1. Джерела та історіографія.
2. Українська національна революція: дискусійні питання.
3. Причини, рушійні сили, періодизація та значення Української національної революції середини XVII ст.
4. Доба Руїни і втрата територіальної цілісності України наприкінці XVII ст.

Література

1. Батюк В.С. Українська державність напередодні та в роки визвольної війни 1648-1654 рр. у працях дослідників із західної діаспори //УІЖ. – 1993. – № 1. – С. 50-57.
2. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.

3. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
4. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
5. Горобець В.М., Струкевич О.К. Українсько-російські політичні відносини другої половини XVII-XVIII ст.: тенденції, характер, етапи //УІЖ. – 1997. – № 1. – С. 22-43.
6. Гуржій О.І., Чухліб Т.В. Гетьманська Україна. – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с. (Україна крізь віки. – Т. 8).
7. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
8. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
9. Історичне джерелознавство: Підручник /Я.С. Калакура, І.Н. Войцехівська, С.Ф. Павленко та ін. – К.: Либідь, 2002. – 488 с.
10. Історія України в особах: IX – XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
11. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
12. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
13. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. – К.: Генеза, 2004. – 496 с.
14. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
15. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
16. Ресніт О.П., Коляда І.А. Усі гетьмани України: легенди, міфи, біографії. – Х.: Фоліо, 2007. – 415 с.
17. Смолій В.А. Богдан Хмельницький: особистість у контексті епохи //УІЖ. – 1995. – № 4. – С. 3-14.
18. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 7).
19. Степанков В.С. Українська революція 1648-1676 рр. у контексті європейського революційного руху XVI-XVII ст.: спроба порівняльного аналізу //УІЖ. – 1997. – № 1. – С. 3-22.
20. Чухліб Т.В. Гетьманування Петра Дорошенка: причини "вірності" та "зради" королю, султану й царю (1665-1676 рр.) //УІЖ. – 2007. – № 1. – С. 39-61.
21. Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Лекція 5

КОЛОНІАЛЬНА ПОЛІТИКА РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ ЩОДО УКРАЇНИ У XVIII СТОЛІТТІ

1. Становище українських земель за гетьманування Івана Мазепи.
2. Спроби відновлення незалежності України П.Орликом.
3. Наступ російського царизму на українську автономію у XVIII ст.

4. Ліквідація гетьманства. Скасування полково-сотенного та козацького судового устрою Гетьманщини.

5. Остаточна ліквідація української державності в 1670-1680-х рр.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Горобець В.М., Струкевич О.К. Українсько-російські політичні відносини другої половини XVII-XVIII ст.: тенденції, характер, етапи //УІЖ. – 1997. – № 1. – С. 22-43.
5. Гуржій О.І., Чухліб Т.В. Гетьманська Україна. – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с. (Україна крізь віки. – Т. 8).
6. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Жуковський А. Гетьман Іван Мазепа в оцінці Михайла Грушевського //УІЖ. – 1998. – № 6. – С. 134-146.
9. Історичне джерелознавство: Підручник /Я.С. Калакура, І.Н. Войцехівська, С.Ф. Павленко та ін. – К.: Либідь, 2002. – 488 с.
10. Історія України в особах: IX – XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
11. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
12. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
13. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. – К.: Генеза, 2004. – 496 с.
14. Матях В. М. Гетьман в еміграції Пилип Орлик: історико-історіографічний портрет політика //УІЖ. – 2011. – № 4. – С. 116-132.
15. Мельник Л.Г. Правління гетьманського уряду (1733-1735 рр.) //УІЖ. – 2001. – № 5. – С. 81-91.
16. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
17. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Непереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
18. Реєнт О.П., Коляда І.А. Усі гетьмани України: легенди, міфи, біографії. – Х.: Фоліо, 2007. – 415 с.
19. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 7).
20. Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Лекція 6

МОДЕРНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

1. Поняття модернізації та її типи.
2. Імперські реформи 1860-1880-х рр. в соціально-економічній, адміністративно-політичній та культурно-освітній сферах.
3. Капіталізація української економіки у пореформену добу.
4. Зміни у соціальній структурі населення Російської імперії та України.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до XX ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Вергунов В.А., Коцур А.П., Коцур В.П. Україна та столипінська аграрна реформа: передумови, завдання, здійснення. – К.: Інститут аграрної економіки, 2008. – 132 с.
4. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
5. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
6. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
7. Історія України в особах: XIX –XX ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
8. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Т.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
9. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
10. Лазанська Т.І. Соціальне походження промислової буржуазії України в XIX ст. //УІЖ. –1996. – № 2. – С. 65-74.
11. Ніколаєва Т.М. Соціокультурна характеристика підприємців України (1861–1914 рр.) //УІЖ. – 2011. – № 3. – С. 95-108.
12. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г.Слюсаренко, В.І.Гусєв, В.М.Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
13. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
14. Панченко П.П., Шмарчук В.А. Аграрна історія України: Навч. пос. – К.: Знання, 2000. – 342 с.
15. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Непереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
16. Присяжнюк Ю.П. Ментальність українського селянства в умовах капіталістичної трансформації суспільства (друга половина XIX – початок XX ст.) //УІЖ. – 1999. – № 3. – С. 23-33.
17. Присяжнюк Ю.П., Горенко Л.М. Ринкова еволюція аграрних відносин в Україні (друга половина XIX ст. – 1905р.) //УІЖ. – 2000. – № 5. – С. 88-97.

18. Реєнт О.П. До проблеми скасування кріпосного права в 1861 р. //УІЖ. – 2011. – № 1. – С. 34-52.
19. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
20. Сарбей В.Г. Національне відродження України. – К.: Альтернативи, 1999. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 9).
21. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
22. Якименко М. А. Становлення селянського (фермерського) господарства в Україні після скасування кріпосного права (1861–1918 рр.) //УІЖ. – 1996. – № 1. – С. 3-14.

Лекція 7

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

1. Суспільні рухи в Наддніпрянській Україні у пореформену добу.
2. Революція в Австрійській імперії та активізація суспільно-політичного життя на західноукраїнських землях у другій половині ХІХ ст.
3. Політизація суспільного життя в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Формування українських політичних партій.
4. Діяльність загальноросійських політичних партій на українських землях.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
5. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
6. Іванова Л.Г. М.П. Драгоманов і історія України //УІЖ. – 1991. – № 9. – С. 127-131.
7. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
8. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Т.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
9. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
10. Колесник В.Ф., Могильний Л.П. Політичні партії та суспільно-політичні рухи в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття. – К.: Київський університет, 2007. – 279 с.
11. Колесник В.Ф., Могильний Л.П. Українські ліберально-демократичні партії в Російській імперії на початку ХХ століття. – К.: Київський університет, 2005. – 244 с.

12. Наумов С.О. Братство тарасівців //УІЖ. – 1999. – № 5. – С. 36-44; №6. – С. 55-64.
13. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г.Слюсаренко, В.І.Гусєв, В.М.Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
14. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
15. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
16. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – Т.2. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
17. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
18. Сарбей В.Г. Національне відродження України. – К.: Альтернативи, 1999. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 9).
19. Янишин Б.І. Народовці на рубежі 70-80-х рр. ХІХ ст.: творення нової моделі політичної культури //УІЖ. – 2001. – № 6.

Лекція 8

БОРОТЬБА ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНІСТЬ (1917-1920 рр.). СТАНОВЛЕННЯ РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

1. Лютнева революція в Росії і початок національно-визвольної боротьби на українських землях.
2. Доба Центральної Ради: державне будівництво, соціальна та економічна політика.
3. Українська держава П.Скоропадського: зміна політичного курсу.
4. Боротьба Директорії за відродження УНР.
5. Становлення радянської влади в Україні. Українсько-більшовицькі війни.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. – К.: КНФ, 1998. – 256 с.
3. Верстюк В.Ф. Роль і місце Центральної Ради в модерній історії України //УІЖ. – 1997. – № 5. – С. 17-25.
4. Верстюк В.Ф. Українська Центральна Рада: Навч. пос. – К.: Заповіт, 1997. – 344 с.
5. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
6. Гошуляк І.Л. Про причини поразки Центральної Ради //УІЖ. – 1994. – № 1. – С. 31-45.
7. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
8. Довідник з історії України /Ред.: І.З.Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.

9. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
10. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Т. 2. – К.: Либідь, 1992. – 464 с.
11. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А.Смолія. – К., 2000. – 463 с.
12. Копиленко О.Л. "Сто днів" Центральної Ради. – К.: Україна, 1992. – 204 с.
13. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одіссей, 2001. – 479 с.
14. Нариси історії української революції 1917-1921 років: у 2-х кн. /За ред. В.А.Смолія. – Кн. 1. – К.: Наукова думка, 2011. – 390 с.; Кн. 2. – К.: Наукова думка, 2012. – 464 с.
15. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.М. Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
16. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
17. Осташко Т.С. Павло Скоропадський – лідер українського гетьманського руху //УІЖ. – 2008. – № 4. – С. 96-110.
18. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
19. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
20. Рубльов О.С., Реєнт О.П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 11).
21. Солдатенко В.Ф. Українська революція доби Центральної Ради: аналіз досвіду періодизації //УІЖ. – 1997. – № 3. – С. 3-26.
22. Українська революція і державність (1917-1920 рр.) /Авт. кол.: Т.А.Бевз, Д.В.Веденнєєв, І.Л.Гошуляк та ін. – К.: Парламентське видавництво, 1998. – 248 с.

Лекція 9

УРСР В УМОВАХ УТВЕРДЖЕННЯ ТОТАЛІТАРНОГО ЛАДУ

В СРСР (1920 – 1930-ті рр.)

1. Вхід України до складу СРСР. Утвердження радянського устрою в Україні в процесі утворення УРСР.
2. Соціально-економічні перетворення в Україні на основі НЕПу.
3. Політика радянського керівництва на українських землях у 1920-х рр.: українізація, індустріалізація, колективізація.
4. Утвердження сталінського тоталітарного режиму в Україні наприкінці 1920-х – у 1930-х рр.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.

3. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
4. Даниленко В.М., Касьянов Г.В., Кульчицький С.В. Сталінізм на Україні: 20-30-ті рр. – К: Либідь, 1991. – 344 с.
5. Довідник з історії України /Ред.: І.З.Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
6. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
7. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Т. 2. – К.: Либідь, 1992. – 464 с.
8. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А.Смоля. – К., 2000. – 463 с.
9. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одиссей, 2001. – 479 с.
10. Кульчицький С.В. Ще раз до питання про демографічні наслідки голоду 1932–1933 рр. в Україні //УІЖ. – 1995. – № 5. – С. 137-142.
11. Кульчицький С. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919-1928). – К.: Основи, 1996. – 396 с.
12. Кульчицький С.В. Голодомор 1932-1933 рр.: механізми сталінського терору //УІЖ. – 2007. – № 4. – С. 4-26.
13. Кульчицький С.В. Опір селянства суцільній колективізації //УІЖ. – 2004. – № 2. – С. 31-50.
14. Марочко В.І. Сучасна зарубіжна історіографія голоду 1932-1933 рр. в **Україні**: нова чи стара інтерпретація? //УІЖ. – 2006. – № 3. – С. 186-199.
15. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.М. Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
16. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
17. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
18. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
19. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
20. Шаповал Ю.І. Справа "Спілки визволення України": погляд із відстані 75 років //УІЖ. – 2005. – № 3. – С. 132-143.

Лекція 10

ПІСЛЯВОЄННИЙ РОЗВИТОК РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ШЛЯХ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1945 – початок 1990-х рр.)

1. Територіальні зміни в Україні після Другої світової війни. "Радянізація" Західної України.

2. Посилення сталінського тоталітарного режиму (1945-1953 рр.).

3. Ситуація в Україні в період лібералізації тоталітарного режиму (в другій половині 1950-х – середині 1960-х рр.): зрушення у суспільно-політичній сфері та посилення кризи в економіці.

4. Суспільно-політичний рух в Україні в період перебудови.

5. Проголошення державного суверенітету і незалежності України.
Розпад СРСР.

Література

1. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946-1980-ті рр.). – К.: Альтернативи, 1999. – 303 с. (Україна крізь віки. – Т. 13).
2. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Гончаренко В. Декларація про державний суверенітет України (1990 р.) та її роль в історії творення незалежної Української держави // Вісник Академії правових наук України. – 2010. – № 2. – С. 85-95.
5. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
6. Даниленко В.М., Смольницька М.К. Шлях до незалежності: громадські рухи й суспільні настрої в УРСР другої половини 1980-х рр. // УІЖ. – 2011. – № 4. – С. 4-23.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
9. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одиссей, 2001. – 479 с.
10. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.). – К.: Альтернативи, 2000. – 360 с. (Україна крізь віки. – Т. 14).
11. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.М. Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
12. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
13. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
14. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
15. Тронько П.Т. Внесок народу України в Перемогу над гітлерівськими загарбниками // УІЖ. – 2005. – № 3. – С. 95-101.
16. Шульга Т.С. Здобуття незалежності у суспільній свідомості громадян України // УІЖ. – 2011. – № 4. – С. 108-116.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Семінар 1 УКРАЇНА В НАЙДАВНІШІ ЧАСИ

1. Початок формування людської цивілізації на території України.
2. Неслов'янські народи на території України: кочовики та греки.
3. Проблема походження слов'ян, їх розселення. Перші державні об'єднання у східних слов'ян.
4. Соціально-економічний розвиток, суспільний устрій та культура східних слов'ян до утворення Київської Русі.

Література

1. Античные государства Северного Причерноморья /Под ред. Г.А. Кошеленко, И.Т. Кругликовой, В.С. Долгорукова. – М.: Наука, 1984. – 392 с.
2. Баран В.Д. Давні слов'яни. – К.: Альтернативи, 1998. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 3).
3. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
4. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
5. Бунятян К.П., Мурзін В.Ю., Симоненко О.В. На світанку історії. – К.: Альтернативи, 1998. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 1).
6. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
7. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
8. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
9. Давня історія України: Навч. пос. В 2 кн. /За ред. П.П.Толочка. – Кн. 1. – К.: Либідь, 1994. – 240 с.; Кн. 2. – К.: Либідь, 1995. – 224 с.
10. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
11. Залізник Л. Первісна історія України: Навч. пос. – К.: Вища школа, 1999. – 263 с.
12. Крижицький С.Д., Зубар В.М., Русяєва А.С. Античні держави Північного Причорномор'я. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 2).
13. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
14. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
15. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
16. Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Семінар 2

ДАВНЬОРУСЬКА КИЇВСЬКА ДЕРЖАВА ТА ЇЇ МІСЦЕ В ІСТОРИЧНІЙ ДОЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

1. Передумови утворення Київської Русі. Теорії про державність у східних слов'ян.
2. Перші князі. Період збирання руських земель.
3. Піднесення та розквіт Київської Русі. Значення прийняття християнства на Русі.
4. Розпад Київської держави. Причини роздробленості Київської Русі.
5. Південно-західні руські князівства та їх політика (XII – перша половина XIV ст.)
6. Боротьба проти монголо-татарських завойовників. Занепад руських земель.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
5. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
6. Давня історія України: Навч. пос. В 2 кн. /За ред. П.П.Толочка. – Кн. 2. – К.: Либідь, 1995. – 224 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України в особах: IX–XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
9. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
10. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 5).
11. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – К.: Либідь, 2002. – Т. 1. – 672 с.
12. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
13. Толочко О., Толочко П. Київська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 4).
14. Толочко П. Київська Русь. – К.: Абрис, 1996. – 360 с.
15. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
16. Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Семінар 3
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ.
НАРОСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОЇ
БОРОТЬБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

1. Політика Речі Посполитої на українських землях. Наростання соціальної напруги у суспільстві.
2. Причини утворення та джерела формування українського козацтва.
3. Запорізька Січ та її суспільно-політичний устрій. Реєстрове козацтво.
4. Українське козацтво на міжнародній арені.
5. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої третини XVII ст.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: 3 найдавніших часів до XX ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
5. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
6. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
7. Історія України в особах: IX–XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
8. Історія України: Курс лекцій: в 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
9. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
10. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
11. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – К.: Либідь, 2002. – Т. 1. – 672 с.
12. Реєнт О.П., Коляда І.А. Усі гетьмани України: легенди, міфи, біографії. – Х.: Фоліо, 2007. – 415 с.
13. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою. – К.: Альтернативи, 1998. – 320 с. (Україна крізь віки. – Т. 6).
14. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
15. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
16. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. у 3-х томах. – Т. 1. – К.: Наукова думка, 1990. – 592 с.; Т. 2. – К.: Наукова думка, 1990. – 560 с.; Т. 3. – К.: Наукова думка, 1991. – 560 с.
17. Яковенко Н.М. Нарис історії України: 3 найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Семінар 4

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ (1648 – 1676 рр.)

1. Причини, характер, рушійні сили та періодизація національної революції.
2. Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648 – серпень 1657 р.)
3. Формування і розбудова української козацької держави в ході визвольної війни. Політичні та геостратегічні наслідки українсько-російського договору 1654 р.
4. Громадянська війна та поділ козацької України на два гетьманства (1657-1663 рр.)
5. Боротьба за возз'єднання Української держави (1663-1676 рр.). Гетьмани доби Руїни.
6. Причини поразки та історичне значення української національної революції середини XVII ст.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: 3 найдавніших часів до XX ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
5. Гуржій О.І., Чухліб Т.В. Гетьманська Україна. – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с. (Україна крізь віки. – Т. 8).
6. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України в особах: IX–XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
9. Історія України: Курс лекцій: в 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
10. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смоля. – К., 2000. – 463 с.
11. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
12. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
13. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – Т. 2. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
14. Реєнт О.П., Коляда І.А. Усі гетьмани України: легенди, міфи, біографії. – Х.: Фоліо, 2007. – 415 с.
15. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою. – К.: Альтернативи, 1998. – 320 с. (Україна крізь віки. – Т. 6).

16. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
17. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 7).
18. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
19. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. У 3-х томах. – Т. 1. – К.: Наукова думка, 1990. – 592 с.; Т. 2. – К.: Наукова думка, 1990. – 560 с.; Т. 3. – К.: Наукова думка, 1991. – 560 с.
20. Яковенко Н.М. Нарис історії України: 3 найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Семінар 5

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ У ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

1. Соціально-економічний розвиток, національне відродження та суспільно-політичні рухи в Наддніпрянській Україні у дореформену добу.
2. Соціально-економічне та політичне становище українських земель у складі Російської імперії у пореформений період (до 1914 р.).
3. Україна в роки Першої російської революції (1905-1907 рр.)
4. Західноукраїнські землі в кінці XVIII – на початку ХХ ст. (до 1914 р.).
5. Україна в роки Першої світової війни.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: 3 найдавніших часів до ХХ ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Вергунов В.А., Коцур А.П., Коцур В.П. Україна та столипінська аграрна реформа: передумови, завдання, здійснення. – К.: Інститут аграрної економіки, 2008. – 132 с.
4. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
5. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
6. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
9. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
10. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
11. Колесник В.Ф., Могильний Л.П. Політичні партії та суспільно-політичні рухи в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття. – К.: Київський університет, 2007. – 279 с.

12. Колесник В.Ф., Могильний Л.П. Українські ліберально-демократичні партії в Російській імперії на початку ХХ століття. – К.: Київський університет, 2005. – 244 с.
13. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г.Слюсаренко, В.І.-Гусев, В.М.Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
14. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
15. Панченко П.П., Шмарчук В.А. Аграрна історія України: Навч. пос. – К.: Знання, 2000. – 342 с.
16. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
17. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – Т. 2. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
18. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
19. Сарбей В.Г. Національне відродження України. – К.: Альтернативи, 1999. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 9).
20. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
21. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.

Семінар 6

НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНА РЕВОЛЮЦІЯ В УКРАЇНІ

(1917 – 1920 рр.)

1. Розгортання національно-визвольної боротьби на українських землях після повалення царизму в Російській імперії.
2. Утворення Центральної Ради та її соціально-економічна та політична діяльність.
3. Роль Центральної Ради у формуванні української національної державності.
4. Українська держава гетьмана П. Скоропадського: його політична платформа, досягнення та прорахунки.
5. Боротьба Директорії за відродження УНР. Занепад української державності.
6. Відносини українських національних урядів з більшовистською Росією. Політика "військового комунізму" в Україні.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. – К.: КНФ, 1998. – 256 с.
3. Верстюк В.Ф. Українська Центральна Рада: Навч. пос. – К.: Заповіт, 1997. – 344 с.

4. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
5. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
6. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: Підкова І.З., Шуст Р.М. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
9. Історія України: Курс лекцій: в 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн. 2. – К.: Либідь, 1992. – 464 с.
10. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
11. Копиленко О.Л. "Сто днів" Центральної Ради. – К.: Україна, 1992. – 204 с.
12. Нариси історії української революції 1917-1921 років: у 2-х кн. /За ред. В.А. Смолія. – Кн. 1. – К.: Наукова думка, 2011. – 390 с.; Кн. 2. – К.: Наукова думка, 2012. – 464 с.
13. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г.Слюсаренко, В.І. Гусев, В.М.Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
14. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
15. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
16. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – Т. 2. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
17. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
18. Рубльов О.С., Реєнт О.П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 11).
19. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
20. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
21. Українська революція і державність (1917-1920 рр.) /Авт. кол.: Т.А. Бевз, Д.В. Веденнєєв, І.Л. Гошуляк та ін. – К.: Парламентське видавництво, 1998. – 248 с.

Семінар 7

УКРАЇНА В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939-1945 рр.)

1. Радянсько-німецький пакт про ненапад 1939 р. Його історичне значення.
2. Початок Другої світової війни та наслідки входження західноукраїнських земель до СРСР.
3. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Бойові дії 1941-1942 рр.
4. Плани гітлерівської Німеччини щодо українських земель.
5. Окупація України військами Німеччини та її союзників.

6. Нацистський "новий порядок" в Україні та рух Опору (радянський, національний, польський).
7. Визволення України та завершення об'єднання земель.
8. Закінчення Другої світової війни та її наслідки для України.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
3. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
4. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
5. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
6. Історія України: Курс лекцій: в 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн. 2. – К.: Либідь, 1992. – 464 с.
7. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
8. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г.Слюсаренко, В.І.-Гусев, В.М.Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
9. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
10. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
11. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
12. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
13. Коваль М.В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939-1945 рр.). – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 12).
14. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.

Семінар 8

УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1991 – 2012 рр.)

1. Проголошення незалежності України. Розпад СРСР.
2. Розгортання державотворчого процесу в Україні: створення правової бази, становлення владних структур, формування багатопартійності.
3. Політичний курс президентів України: Л.Кравчука, Л.Кучми, В.Ющенка та В.Януковича.
4. Зовнішньополітичний курс незалежної України.
5. Соціально-економічне життя в умовах незалежності: позитивні та негативні зрушення, реформи та існуючі проблеми.

6. Проблеми національно-культурного відродження на сучасному етапі. Міжнаціональні та міжконфесійні відносини в незалежній Україні.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
3. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
4. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
5. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
6. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.). – К.: Альтернативи, 2000. – 360 с. (Україна крізь віки. – Т. 14).
7. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г.Слюсаренко, В.І.-Гусев, В.М.Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
8. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
9. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
- 10.Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
- 11.Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
- 12.Трощинський В.П., Шевченко А.А. Українці в світі. – К.: Альтернативи, 1999. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 15).

ЗМІСТ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Лекція 1

КИЇВСЬКА РУСЬ – РАННЬОФЕОДАЛЬНА СЕРЕДНЬОВІЧНА ДЕРЖАВА

1. Джерела та історіографія.
2. Передумови утворення Київської Русі. Теорії походження державності у східних слов'ян.
3. Політичний устрій та соціально-економічний розвиток Київської Русі.
4. Становлення Давньоруської держави (кінець IX – кінець X ст.).
5. Піднесення та розквіт Київської Русі (кінець X – середина XI ст.).
6. Політична роздробленість Київської Русі (кінець XI – середина XIII ст.). Боротьба Русі проти монголо-татарської навали.
7. Галицько-Волинське князівство.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
1. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
2. Головка О.Б. Держава Романовичів та Золота Орда (40-50-ті рр. XIII ст.) //Український історичний журнал (далі – УІЖ). – 2004. – № 6. – С. 3-16.
3. Горський А.А. Ще раз про роль норманів у формуванні Київської Русі //УІЖ. – 1994. – № 1. – С. 3-9.
4. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
5. Давня історія України: Навч. пос. В 2 кн. /За ред. П.П.Толочка. – Кн. 2. – К.: Либідь, 1995. – 224 с.
6. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
7. Історичне джерелознавство: Підручник /Я.С. Калакура, І.Н. Войцехівська, С.Ф. Павленко та ін. – К.: Либідь, 2002. – 488 с.
8. Історія України в особах: IX–XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
9. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. – К.: Генеза, 2004. – 496 с.
10. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 5).
11. Котляр М.Ф. Галицько-Волинське князівство (до 800-ліття утворення) //УІЖ. – 2000. – № 1. – С. 21-32.
12. Котляр М.Ф. Шляхи християнства на Русь (легендарні й реальні) //УІЖ. – 2008. – № 5. – С. 4-15.
13. Моця О.П. Київська Русь і країни Європи: характерні риси східнослов'янської державності, рівні міжнародних відносин та напрями контактів //УІЖ. – 2007. – № 1. – С. 4-20.

14. Ричка В.М. Про еволюцію назви "Русь" в етнополітичній історії України //УІЖ. – 1991. – № 2. – С. 86-89.
15. Толочко О., Толочко П. Київська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 4).
16. Толочко П. Київська Русь. – К.: Абрис, 1996. – 360 с.
17. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
18. Шип Н.А. Дискусія про термін "Русь" //УІЖ. – 2002. – № 6. – С. 92-108.
19. Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Семінар 1

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ (1648 – 1676 рр.)

1. Причини, характер, рушійні сили та періодизація національної революції.
2. Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648 – серпень 1657 р.)
3. Формування і розбудова української козацької держави в ході визвольної війни. Політичні та геостратегічні наслідки українсько-російського договору 1654 р.
4. Громадянська війна та поділ козацької України на два гетьманства (1657-1663 рр.)
5. Боротьба за возз'єднання Української держави (1663-1676 рр.). Гетьмани доби Руїни.
6. Причини поразки та історичне значення української національної революції середини XVII ст.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до XX ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
5. Гуржій О.І., Чухліб Т.В. Гетьманська Україна. – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с. (Україна крізь віки. – Т. 8).
6. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України в особах: IX–XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
9. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.

10. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
11. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
12. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
13. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – Т. 2. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
14. Реєнт О.П., Коляда І.А. Усі гетьмани України: легенди, міфи, біографії. – Х.: Фоліо, 2007. – 415 с.
15. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою. – К.: Альтернативи, 1998. – 320 с. (Україна крізь віки. – Т. 6).
16. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
17. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 7).
18. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
19. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. У 3-х томах. – Т. 1. – К.: Наукова думка, 1990. – 592 с.; Т. 2. – К.: Наукова думка, 1990. – 560 с.; Т. 3. – К.: Наукова думка, 1991. – 560 с.
20. Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Лекція 2

ПІСЛЯВОЄННИЙ РОЗВИТОК РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ШЛЯХ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ (1945 – початок 1990-х рр.)

1. Територіальні зміни в Україні після Другої світової війни. "Радянізація" Західної України.
 2. Посилення сталінського тоталітарного режиму (1945-1953 рр.).
 3. Ситуація в Україні в період лібералізації тоталітарного режиму (в другій половині 1950-х – середині 1960-х рр.): зрушення у суспільно-політичній сфері та посилення кризи в економіці.
 4. Суспільно-політичний рух в Україні в період перебудови.
 5. Проголошення державного суверенітету і незалежності України.
- Розпад СРСР.

Література

1. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946-1980-ті рр.). – К.: Альтернативи, 1999. – 303 с. (Україна крізь віки. – Т. 13).
2. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.

4. Гончаренко В. Декларація про державний суверенітет України (1990 р.) та її роль в історії творення незалежної Української держави //Вісник Академії правових наук України. – 2010. – № 2. – С. 85-95.
5. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
6. Даниленко В.М., Смольницька М.К. Шлях до незалежності: громадські рухи й суспільні настрої в УРСР другої половини 1980-х рр. //УІЖ. – 2011. – № 4. – С. 4-23.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
9. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одиссей, 2001. – 479 с.
10. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.). – К.: Альтернативи, 2000. – 360 с. (Україна крізь віки. – Т. 14).
11. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г. Слюсаренко, В.І Гусев, В.М. Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
12. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
13. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
14. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
15. Тронько П.Т. Внесок народу України в Перемогу над гітлерівськими загарбниками //УІЖ. – 2005. – № 3. – С. 95-101.
16. Шульга Т.С. Здобуття незалежності у суспільній свідомості громадян України //УІЖ. – 2011. – № 4. – С. 108-116.

Семінар 2

НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНА РЕВОЛЮЦІЯ В УКРАЇНІ (1917 – 1920 рр.)

1. Розгортання національно-визвольної боротьби на українських землях після повалення царизму в Російській імперії.

2. Утворення Центральної Ради та її соціально-економічна та політична діяльність.

3. Роль Центральної Ради у формуванні української національної державності.

4. Українська держава гетьмана П. Скоропадського: його політична платформа, досягнення та прорахунки.

5. Боротьба Директорії за відродження УНР. Занепад української державності.

6. Відносини українських національних урядів з більшовистською Росією. Політика "військового комунізму" в Україні.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. – К.: КНФ, 1998. – 256 с.
3. Верстюк В.Ф. Українська Центральна Рада: Навч. пос. – К.: Заповіт, 1997. – 344 с.
4. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
5. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
6. Довідник з історії України /Ред.: Підкова І.З., Шуст Р.М. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
7. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
8. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн. 2. – К.: Либідь, 1992. – 464 с.
9. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
10. Копиленко О.Л. "Сто днів" Центральної Ради. – К.: Україна, 1992. – 204 с.
11. Нариси історії української революції 1917-1921 років: у 2-х кн. /За ред. В.А. Смолія. – Кн. 1. – К.: Наукова думка, 2011. – 390 с.; Кн. 2. – К.: Наукова думка, 2012. – 464 с.
12. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.М. Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
13. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
14. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Непереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
15. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
16. Рубльов О.С., Реєнт О.П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 11).
17. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
18. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
19. Українська революція і державність (1917-1920 рр.) /Авт. кол.: Т.А. Бевз, Д.В. Веденнєєв, І.Л. Гошуляк та ін. – К.: Парламентське видавництво, 1998. – 248 с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ І ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ

Самостійна робота студента є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

Метою самостійної роботи є вироблення у студентів навичок і вміння працювати з літературою, віднаходити головні, стрижневі аспекти проблем, що потребують твердого засвоєння, здатності визначити свою позицію щодо дискусійних ідей чи концепцій і аргументовано її обґрунтувати.

Змістом самостійної роботи студентів є вивчення ними окремих історичних проблем, що не увійшли до плану аудиторної роботи, але є важливими для кращого розуміння історичних подій та процесів. Також самостійна робота включає опрацювання письмових джерел, наукових праць з окремих проблем вітчизняної історії та роботу з історичними мапами і контурними картами.

Робота з теоретичними питаннями модулю самостійної роботи передбачає ведення студентами конспекту в окремому зошиті. Для студентів заочної форми навчання додатковим завданням є підготовка рефератів по одній з проблем кожної теми.

Для успішного виконання завдань модулю самостійної роботи студентам необхідно звернутися до підручників та навчальних посібників, що наведені у списку рекомендованої літератури. Також можна використовувати додаткові навчальні матеріали (наукові статті, довідкові видання, електронні ресурси).

Формами контролю за самостійною роботою студентів є перевірка конспекту і рефератів, усне опитування на індивідуальних заняттях та письмові контрольні роботи. Крім того навчальний матеріал, передбачений для засвоєння студентами в процесі самостійної роботи, обов'язково включається до підсумкового контролю – нарівні з навчальним матеріалом, що опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Основні теми курсу, що потребують самостійного доопрацювання

Тема 1

ВСТУП ДО КУРСУ "ІСТОРІЯ УКРАЇНИ"

(для студентів заочної форми навчання)

1. Предмет, завдання і мета курсу "Історія України". Значення для фахової підготовки студентів, виховання громадської позиції та патріотизму, вироблення сучасної історичної свідомості й політичної культури.

2. Геополітичні особливості України. Основні історико-географічні регіони України.

3. Історичні джерела та методи. Допоміжні історичні дисципліни.

4. Історіографія курсу "Історія України". Видатні дослідники історії України та їх погляди.

Література

1. Брайчевський М.Ю. Вступ до історичної науки: Навч. посіб. – К.: Академія, 1995. – 168 с.
2. Введенський А.О., Мельник Л.Г. Предмет, метод і завдання історичної науки. – К.: Видавництво КДУ, 1962. – 58 с.
3. Вступ до курсу "Історія України" //Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI ст. – Х.: Одиссей, 2001. – 479 с.
4. Історичне джерелознавство: Підручник /Я.С.Калакура, І.Н.Войцехівська, С.Ф.Павленко та ін. – К.: Либідь, 2002. – 488 с.
5. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. – К.: Генеза, 2004. – 496 с.
6. Колесник В.Ф. Вступ до курсу "Історія України" //Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять /За ред. В.М.Литвина. – К.: Знання, 2006. – 608 с.
7. Мельник Л.Г. Метод історії (конспект лекцій) для студентів історичного факультету. – К.: Київський національний університет, 1994. – 13 с.
8. Санцевич А.В. Методика исторического исследования. – К.: Наукова думка, 1990. – 212 с.
9. Специальные исторические дисциплины /Под ред. В.А. Замлинского. – К.: НМК ВО, 1992. – 324 с.

Тема 2

ДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

(для студентів обох форм навчання)

1. Археологічні пам'ятки кам'яної доби на території України.
2. Археологічні культури доби енеоліту на території України.
3. Трипільська культура та її зв'язок з українською культурою.
4. Археологічні культури доби бронзи на території України.
5. Грецькі міста-держави в Північному Причорномор'ї: причини колонізації, політичний устрій та соціально-економічний розвиток, історична доля.
6. Кіммерійці, скіфи, сармати на українських землях. Археологічні пам'ятки цих кочових народів.
7. Україна в епоху Великого переселення народів. Готи і гуни на українських землях. Археологічні пам'ятки цих кочових народів.
8. Проблема етногенезу слов'ян. Археологічні культури східних слов'ян.
9. Особливості язичницьких вірувань слов'ян.

Література

1. Античные государства Северного Причерноморья /Под ред. Г.А. Кошеленко, И.Т. Кругликовой, В.С. Долгорукова. – М.: Наука, 1984. – 392 с.
2. Баран В.Д. Давні слов'яни. – К.: Альтернативи, 1998. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 3).
3. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
4. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
5. Бунятян К.П., Мурзін В.Ю., Симоненко О.В. На світанку історії. – К.: Альтернативи, 1998. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 1).
6. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
7. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
8. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
9. Давня історія України: Навч. пос. В 2 кн. /За ред. П.П.Толочка. – Кн. 1. – К.: Либідь, 1994. – 240 с.; Кн. 2. – К.: Либідь, 1995. – 224 с.
10. Довідник з історії України /Ред.: Підкова І.З., Шуст Р.М. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
11. Залізняк Л. Первісна історія України: Навч. пос. – К.: Вища школа, 1999. – 263 с.
12. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одісей, 2001. – 479 с.
13. Крижицький С.Д., Зубар В.М., Русяєва А.С. Античні держави Північного Причорномор'я. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 2).
14. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
15. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
16. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
17. Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Тема 3

КНЯЖА ДОБА НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

(для студентів обох форм навчання)

1. Проблема походження назви "Русь" в історіографії.
2. Середньовічний Київ: історія заснування, соціально-політичний устрій, господарське життя.
3. Соціально-економічний устрій Київської Русі.
4. Еволюція політичного устрою Київської Русі.
5. "Руська правда" як історико-правова пам'ятка.
6. Політична децентралізація Київської Русі і утворення Київського, Чернігово-Сіверського, Переяславського, Галицького та Волинського князівств.

7. Етапи політичної історії Галицько-Волинської держави.
8. Внутрішня і зовнішня політика Данила Галицького.
9. Кочові народи і Русь: хозари, печеніги, половці, монголо-татари.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
5. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
6. Давня історія України: Навч. пос. В 2 кн. /За ред. П.П.Толочка. – Кн. 2. – К.: Либідь, 1995. – 224 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України в особах: IX–XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
9. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн. 1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
- 10.Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одісей, 2001. – 479 с.
- 11.Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 5).
- 12.Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – К.: Либідь, 2002. – Т. 1. – 672 с.
- 13.Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
- 14.Толочко О., Толочко П. Київська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 4).
- 15.Толочко П. Київська Русь. – К.: Абрис, 1996. – 360 с.
- 16.Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
- 17.Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Тема 4

УКРАЇНА ПІД ВЛАДОЮ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)

(для студентів обох форм навчання)

1. Соціально-економічний розвиток українських земель в XIV- XVI ст.
2. Розвиток українських земель у складі Угорського королівства, Молдавського князівства та Московської держави у XIV–XVII ст.
3. Унії між Литвою та Польщею та їх наслідки для українських земель.
4. Берестейська унія та діяльність православних братств в Україні.
5. Створення Кримського ханства та його експансія на українські землі.

6. Боротьба українського козацтва з татарською навалою і турецькою агресією у XV – на початку XVII ст.

7. Козацька символіка.

8. Історичний портрет гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного.

9. Рух опришків на західноукраїнських землях.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до XX ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
5. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
6. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
7. Історія України в особах: IX–XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
8. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
9. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смоля. – К., 2000. – 463 с.
- 10.Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI ст. – Х.: Одісей, 2001. – 479 с.
11. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
- 12.Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – К.: Либідь, 2002. – Т. 1. – 672 с.
- 13.Реєнт О.П., Коляда І.А. Усі гетьмани України: легенди, міфи, біографії. – Х.: Фоліо, 2007. – 415 с.
- 14.Русина О.В. Україна під татарами і Литвою. – К.: Альтернативи, 1998. – 320 с. (Україна крізь віки. – Т. 6).
- 15.Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
- 16.Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
- 17.Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. У 3-х томах. – Т. 1. – К.: Наукова думка, 1990. – 592 с.; Т. 2. – К.: Наукова думка, 1990. – 560 с.; Т. 3. – К.: Наукова думка, 1991. – 560 с.
- 18.Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Тема 5

УКРАЇНА ЗА ЧАСІВ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (середина XVII – кінець XVIII ст.)

(для студентів обох форм навчання)

1. Постать Б.Хмельницького в українській історії. Оцінки діяльності.

2. Зміни соціально-економічної системи України в результаті Визвольної війни середини XVII ст.
3. Політико-правовий зміст Переяславської угоди 1654 р.
4. Українське питання в міждержавних договорах другої половини XVII ст. Геополітичні зміни в Україні.
5. Гетьманщина кінця XVII-XVIII ст.: кордони, політичний і адміністративно-територіальний устрій.
6. Історичний портрет гетьмана І.Мазепи. Оцінки його діяльності і науковій літературі.
7. Конституція П.Орлика 1710 р. та її історичне значення.
8. Правобережжя і Галичина у XVIII ст. Гайдамацький рух. Коліївщина.
9. Ліквідація Катериною II Запорозької Січі та подальша доля козацтва.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: 3 найдавніших часів до XX ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
5. Гуржій О.І., Чухліб Т.В. Гетьманська Україна. – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с. (Україна крізь віки. – Т. 8).
6. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України в особах: IX–XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
9. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
10. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
11. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI ст. – Х.: Одиссей, 2001. – 479 с.
12. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
13. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
14. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – Т. 2. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
15. Реєнт О.П., Коляда І.А. Усі гетьмани України: легенди, міфи, біографії. – Х.: Фоліо, 2007. – 415 с.
16. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
17. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 7).

18. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
19. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. У 3-х томах. – Т. 1. – К.: Наукова думка, 1990. – 592 с.; Т. 2. – К.: Наукова думка, 1990. – 560 с.; Т. 3. – К.: Наукова думка, 1991. – 560 с.
20. Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Тема 6

ПЕРІОД БОРОТЬБИ ЗА УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ВІДРОДЖЕННЯ (XIX - початок XX ст.)

(для студентів обох форм навчання)

1. "Українське національне відродження" XIX ст.: поняття, характерні риси, особливості.
2. Політика царського уряду в українському питанні в XIX столітті.
3. Діяльність та історичне значення Кирило-Мефодіївського товариства.
4. Промисловий переворот і становлення індустріального виробництва на українських землях у XIX – на початку XX ст.
5. Роль закордонного капіталу в економічному розвитку України в XIX – на початку XX ст.
6. Ідеологія радикалізму в суспільно-політичній думці України в XIX – на початку XX ст. Революційні рухи на українських землях.
7. Концепція соціалізму М.Драгоманова.
8. Аграрна політика П.Столипіна в Україні та її економічні та політичні наслідки.
9. Українські військові формування в роки Першої світової війни.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до XX ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Вергунов В.А., Коцур А.П., Коцур В.П. Україна та столипінська аграрна реформа: передумови, завдання, здійснення. – К.: Інститут аграрної економіки, 2008. – 132 с.
4. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
5. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
6. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України в особах: XIX–XX ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.

9. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.
10. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
11. Колесник В.Ф., Могильний Л.П. Політичні партії та суспільно-політичні рухи в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття. – К.: Київський університет, 2007. – 279 с.
12. Колесник В.Ф., Могильний Л.П. Українські ліберально-демократичні партії в Російській імперії на початку ХХ століття. – К.: Київський університет, 2005. – 244 с.
13. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одиссей, 2001. – 479 с.
14. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г.Слюсаренко, В.І.-Гусєв, В.М.Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
15. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
16. Панченко П.П., Шмарчук В.А. Аграрна історія України: Навч. пос. – К.: Знання, 2000. – 342 с.
17. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
18. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – Т. 2. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
19. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
20. Сарбей В.Г. Національне відродження України. – К.: Альтернативи, 1999. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 9).
21. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
22. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.

Тема 7

УКРАЇНА В ДОБУ НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ (1917-1920 рр.)

(для студентів обох форм навчання)

1. Михайло Грушевський – голова Центральної Ради.
2. Історичний портрет гетьмана П.Скоропадського.
3. Історична постать В.Винниченка.
4. С.Петлюра: історичний портрет.
5. Проголошення та історична доля Західноукраїнської Народної Республіки.
6. Перша українсько-більшовицька війна (грудень 1917 р. – березень 1918 р.).
7. Селянські рухи в Україні у 1918-1920 рр.
8. Радянсько-польська війна та Україна.

9. Утвердження радянської влади на українських землях.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. – К.: КНФ, 1998. – 256 с.
3. Верстюк В.Ф. Українська Центральна Рада: Навч. пос. – К.: Заповіт, 1997. – 344 с.
4. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
5. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
6. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
7. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
9. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн. 2. – К.: Либідь, 1992. – 464 с.
10. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смоля. – К., 2000. – 463 с.
11. Копиленко О.Л. "Сто днів" Центральної Ради. – К.: Україна, 1992. – 204 с.
12. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одиссей, 2001. – 479 с.
13. Нариси історії української революції 1917-1921 років: у 2-х кн. /За ред. В.А.Смоля. – Кн. 1. – К.: Наукова думка, 2011. – 390 с.; Кн. 2. – К.: Наукова думка, 2012. – 464 с.
14. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусев, В.М. Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
15. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
16. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
17. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – Т. 2. – К.: Либідь, 2002. – 608 с.
18. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
19. Рубльов О.С., Реєнт О.П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. (Україна кризь віки. – Т. 11).
20. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
21. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
22. Українська революція і державність (1917-1920 рр.) /Авт. кол.: Т.А.Бевз, Д.В.Веденєєв, І.Л.Гошуляк та ін. – К.: Парламентське видавництво, 1998. – 248 с.

Тема 8

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА (1921-1991 рр.)

(для студентів обох форм навчання)

1. Союзний договір від 30 грудня 1922 р., його сучасна політична оцінка.
2. Конституції Радянської України: загальна характеристика.
3. Створення командно-адміністративної системи в радянській економіці.
4. Західноукраїнські землі у 1920-1930-ті роки.
5. Збройні формування ОУН-УПА в роки Другої світової війни.
6. Політичні портрети П.Шелеста, В.Щербицького.
7. Дисидентство та правозахисний рух в 1960-1980-х рр.
8. Чорнобильська катастрофа та її глобальні наслідки.
9. Основні етапи перебудови та її наслідки для України.

Література

1. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946-1980-ті рр.). – К.: Альтернативи, 1999. – 303 с. (Україна крізь віки. – Т. 13).
2. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
3. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
4. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
5. Даниленко В.М., Касьянов Г.В., Кульчицький С.В. Сталінізм на Україні: 20-30-ті рр. – К.: Либідь, 1991. – 344 с.
6. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
7. Історія України в особах: ХІХ–ХХ ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
8. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн. 2. – К.: Либідь, 1992. – 464 с.
9. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
10. Коваль М.В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939-1945 рр.). – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 12).
11. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одиссей, 2001. – 479 с.
12. Кульчицький С. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919-1928). – К.: Основи, 1996. – 396 с.
13. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.М. Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
14. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
15. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
16. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
17. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.

18. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.

Тема 9

НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА

(для студентів обох форм навчання)

1. Формування багатопартійності в Україні наприкінці 1980-х – на початку 1990-х рр. Суспільно-політичні рухи та політичні партії в Україні в сучасних умовах.
2. Розбудова ринкової економіки в 1990-х рр.
3. Формування концепції зовнішньополітичного курсу незалежної України.
4. Україна і європейський інтеграційний процес.
5. Конституційний процес. Основні положення Конституції України.
6. Державна символіка України, її історичне походження.
7. Характерні риси релігійного життя. Найбільші релігійні конфесії в Україні.
8. Українська діаспора та Україна. Східна та західна діаспора: регіони розселення, особливості культури та менталітету.
9. Демографічна ситуація в сучасній Україні. Етнополітичні процеси.

Література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
3. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
4. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
5. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
6. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ ст. – Х.: Одісей, 2001. – 479 с.
7. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.). – К.: Альтернативи, 2000. – 360 с. (Україна крізь віки. – Т. 14).
8. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусев, В.М. Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
9. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
10. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
11. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
12. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.
13. Трощинський В.П., Шевченко А.А. Українці в світі. – К.: Альтернативи, 1999. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 15).

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

- Предметом історії України є:
 - життя та діяльність людей у світі;
 - життя та діяльність людей на території, яку нині займає Україна;
 - життя та діяльність людей у Європі.
- Назвіть автора "Історії України-Руси":
 - Д. Бантиш-Каменський;
 - М. Грушевський;
 - Н. Полонська-Василенко.
- Первісна людина на території сучасної України з'явилася:
 - 2 млн. рр. тому;
 - 1 млн. рр. тому;
 - 150 тис. рр. тому.
- Люди, які населяли землі сучасної України в епоху палеоліту, користувались:
 - вогнем, списами, крем'яними сокирами, мідними ножами;
 - вогнем, кам'яними рубилами, гарпунами, крем'яними ножами;
 - списами, крем'яними сокирами, гарпунами, рубилами, луками.
- Привласнювальне господарство – це сукупність занять людини, які дозволяють їй забезпечувати своє життя:
 - привласнюючи зроблене іншими людьми (чужоплемінниками, ворогами);
 - використовуючи готові витвори природи (коріння, плоди, тварин);
 - ведучи самостійне виробництво (скотарство, землеробство, ремесло).
- Уперше дослідив поселення носіїв трипільської археологічної культури:
 - С. Бібіков;
 - В. Хвойко;
 - Я. Пастернак.
- Вкажіть народ, який першим опанував технологію залізного виробництва на території сучасної України:
 - кіммерійці;
 - греки;
 - скіфи.
- Оберіть варіант, у якому вказана правильна послідовність перебування кочових племен на території сучасної України:
 - сармати – скіфи – авари;
 - скіфи – сармати – гуни;
 - гуни – сармати – авари.

9. Вкажіть, назва якого народу, за однією з версій, перекладається з іранської мови як "оперезаний мечем":
- 1) кіммерійці;
 - 2) скіфи;
 - 3) сармати.
10. Грецькі міста - держави існували в Північному Причорномор'ї:
- 1) X ст. до н. е. - I ст. н. е.;
 - 2) VII ст. до н. е. - IV ст. н. е.;
 - 3) V ст. до н. е. - X ст. н. е.
11. Столицею Боспорського царства було місто:
- 1) Ольвія;
 - 2) Пантікапей;
 - 3) Херсонес.
12. Слов'янство як самостійна етнічна спільність вийшла на історичну арену в:
- 1) III ст. до н.е.;
 - 2) I ст. до н.е.;
 - 3) I ст. н.е.
13. Вкажіть, представники якої теорії слов'янського етногенезу вважають "прабатьківщиною" слов'ян Волинь:
- 1) вісло-одерської;
 - 2) вісло-дніпровської;
 - 3) дніпро-одерської.
14. У писемних джерелах слов'яни згадуються як:
- 1) склавини, готи, алани;
 - 2) венеди, склавини, анти;
 - 3) склавини, анти, алани.
15. Вкажіть час існування Антської держави:
- 1) 320-585 рр. н.е.;
 - 2) 375- 602 рр.н.е.;
 - 3) 451-662 рр. н.е.
16. Учені вважають, що Київ було засновано у:
- 1) I ст. н.е.;
 - 2) V ст. н.е.;
 - 3) IX ст. н.е.
17. Об'єднання Руської та Новгородської земель відбулось у:
- 1) 860 р.;
 - 2) 882 р.;
 - 3) 912 р.

18. Щорічний похід князя із дружиною по своїх землях з метою збирання данини носив назву:
- 1) виправа;
 - 2) полюддя;
 - 3) устави.
19. Хто з київських правителів упорядкував збирання данини:
- 1) князь Ігор;
 - 2) княгиня Ольга;
 - 3) князь Святослав.
20. Християнство на Русі було запроваджене в:
- 1) 899 р.;
 - 2) 980 р.;
 - 3) 988 р.
21. "Не любо мені є в Києві жити. Хочу я в Переяславці на Дунаї, бо то є середина землі моєї. Адже там усі добра сходяться..." Такими були плани київського князя:
- 1) Ігоря;
 - 2) Святослава;
 - 3) Володимира.
22. Позначте назву народу, що становив найбільшу небезпеку для Київської Русі у другій половині XI-XII ст.:
- 1) половці;
 - 2) печеніги;
 - 3) монголо-татари.
23. Вкажіть, при якому з киеворуських князів було покладено край нападам печенігів:
- 1) Святослава Ігоревича;
 - 2) Володимира Святославича;
 - 3) Ярослава Володимировича.
24. 1199-1205 рр. є роками:
- 1) правління князя Романа I Мстиславича;
 - 2) боротьби проти половців;
 - 3) боротьби з монголо-татарами.
25. Зазначте, яке місто обрав столицею своєї держави Данило Галицький:
- 1) Галич;
 - 2) Холм;
 - 3) Львів.
26. Останній князь Галицько-Волинської держави, мазовецький князь Болеслав Тройденевич посів галицький стіл під іменем:
- 1) Юрія I;
 - 2) Юрія II

- 3) Андрія II.
27. Який з перелічених нижче факторів не належить до причин занепаду Галицько-Волинської держави в XIV ст.:
- 1) втручання іноземних країн;
 - 2) боярський сепаратизм;
 - 3) політика князів Східної Русі.
28. Вкажіть, яка з перелічених подій сталася пізніше за інші:
- 1) похід Батия на Київ;
 - 2) коронування Данила Галицького;
 - 3) Любецький з'їзд князів.
29. Вкажіть рік найдавнішої згадки у Київському літописі назви "Україна":
- 1) 1087 р.;
 - 2) 1097 р.;
 - 3) 1187 р.
30. Вкажіть, кому із князів належить вислів "Вся Русь просто повинна належати литовцям":
- 1) Ольгерду;
 - 2) Ягайлу;
 - 3) Вітовту.
31. Назвіть, яким терміном історична наука визначає процес переходу частини українських земель під владу Великого князівства Литовського в другій половині XIV ст.:
- 1) загарбання;
 - 2) інкорпорація;
 - 3) інтервенція.
32. Вкажіть ознаку, що дає підстави називати Велике князівство Литовське Литовсько-Руською державою:
- 1) спільна боротьба з монголо-татарами;
 - 2) прийняття православної віри та руської мови;
 - 3) відновлення руської династії.
33. Юридично закріпила появу нової держави Речі Посполитої:
- 1) Кревська унія;
 - 2) Берестейська унія;
 - 3) Люблінська унія.
34. Вкажіть, у якому році було утворено Річ Посполиту:
- 1) 1569 р.;
 - 2) 1586 р.;
 - 3) 1596 р.
35. Виникнення фільварків на українських землях було зумовлено:
- 1) прагненням польської шляхти приборкати українське козацтво і селянство;

- 2) зростаючим попитом на сільськогосподарську продукцію на внутрішньому та зовнішніх ринках Європи;
 - 3) неефективністю використання в господарстві праці кріпосних селян.
36. Зазначте, коли з'являються перші писемні згадки про українських козаків:
- 1) кінець XIII ст.;
 - 2) кінець XV ст.;
 - 3) кінець XVI ст.
37. Вважають, що Запорозька Січ була заснована:
- 1) Сеньком Полозовичем;
 - 2) Прецлавом Лянцкоронським;
 - 3) Дмитром Вишневецьким.
38. Вкажіть, в якому році польським урядом було засновано перший козацький реєстр для українських козаків:
- 1) 1524 р.;
 - 2) 1572 р.;
 - 3) 1587 р.
39. Визначте, хто з польських королів запровадив перший козацький реєстр:
- 1) Стефан Баторій;
 - 2) Сигізмунд II Август;
 - 3) Ян Казимир.
40. Вкажіть прізвище керівника козацько-селянського повстання 1591-1593 рр.:
- 1) І. Сулима;
 - 2) С. Наливайко;
 - 3) К. Косинський.
41. Назвіть, представників якої династії української знаті називали "некоронованими королями Русі":
- 1) Гедиміновичів;
 - 2) Ягелонів;
 - 3) Острозьких.
42. Вкажіть українського шляхтича, який був одним з найзаможніших і найвпливовіших магнатів Речі Посполитої кінця XVI ст., найбільшим після короля землевласником. Він опікувався наукою і церквою. За його ініціативи у 1581 р. було видано перше у слов'янському світі повне видання Біблії.
- 1) Б. Хмельницький;
 - 2) К. Острозький;
 - 3) Б. Вишневецький.
43. Битва під П'яткою відбулася під час повстання:

- 1) С. Наливайка;
 - 2) К. Косинського;
 - 3) Т. Федоровича (Трясила).
44. Вкажіть, хто очолював загін козаків, що після поразки повстання 1638 р. перетнув кордон Московського царства, ставши однією з перших груп переселенців до Слобідської України:
- 1) І. Сулима;
 - 2) Т. Федорович (Трясило);
 - 3) Я. Острянин.
45. Вкажіть, коли почалася національно-визвольна боротьба українського народу середини XVII ст.:
- 1) початок січня 1648 р.;
 - 2) початок лютого 1648 р.;
 - 3) квітень-травень 1648 р.
46. Епіцентром повстання під проводом Б. Хмельницького на початку 1648 р. став(ла):
- 1) хутір Суботів;
 - 2) Київ;
 - 3) Запорозька Січ.
47. Назвіть місце, де відбулась перша переможна битва Б.Хмельницького із польськими військами:
- 1) Жовті води;
 - 2) Корсунь;
 - 3) Пилявці.
48. Як офіційно називалася держава, створена Богданом Хмельницьким на українських землях, звільнених від польського панування:
- 1) Малоросія;
 - 2) Гетьманщина;
 - 3) Військо Запорозьке.
49. 1649 та 1651 роки в історії Національно-визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького пов'язані з:
- 1) походами козацького війська проти Молдавії;
 - 2) переобранням гетьмана на Генеральних військових радах;
 - 3) укладенням українсько-польських мирних угод.
50. Вкажіть, які наслідки мала для української історії українсько-російська угода 1654 р.:
- 1) припинення військових дій проти Речі Посполитої;
 - 2) створення коаліції з Річчю Посполитою для боротьби проти Швеції;
 - 3) входження українських земель під протекторат Російської держави.
51. Зазначте, яка кількість козацького реєстру встановлювалася відповідно до українсько-московських "Березневих статей" 1654 р.:

- 1) 40 тис. осіб;
 - 2) 60 тис. осіб;
 - 3) 20 тис. осіб.
52. Визначте, які зміни в суспільному житті Лівобережної Гетьманщини відбулися в другій половині XVII ст.:
- 1) здобуття української шляхтою панівного становища в суспільстві внаслідок злиття з російським дворянством;
 - 2) виокремлення з козацького середовища козацької старшини в панівний привілейований стан;
 - 3) втрата селянством особистої свободи, права займанщини та спадкового землеволодіння.
53. Хто був обраний гетьманом України після смерті Богдана Хмельницького:
- 1) І. Виговський;
 - 2) Ю. Хмельницький;
 - 3) І. Брюховецький.
54. Зазначите, для союзу з якою державою було укладено Гадяцький договір:
- 1) Росією;
 - 2) Річчю Посполитою;
 - 3) Швецією.
55. Що стало головним наслідком Слободищенського трактату, підписаного Юрієм Хмельницьким з Польщею у 1660 р.:
- 1) припинення військових дій проти Речі Посполитої;
 - 2) повернення українських земель під владу Речі Посполитої;
 - 3) територіальний розкол України на дві частини – Лівобережну та Правобережну України.
56. Період Руїни характеризувався:
- 1) всеохоплюючою кризою та занепадом Речі Посполитої, викликаних національно-визвольною війною українського народу під проводом Б. Хмельницького;
 - 2) внутрішньою боротьбою козацької старшини за владу, розколом Гетьманщини, втручанням в її внутрішні справи та військовою агресією з боку сусідніх держав;
 - 3) остаточною ліквідацією інституту гетьманства, решток української автономії та повною інтеграцією українських земель у Російську імперію.
57. Визначте, що було спільним для Андрусівського перемир'я та "Вічного миру":
- 1) укладання між Річчю Посполитою та Османською імперією;
 - 2) підпорядкування Правобережної України Речі Посполитій;

- 3) закріплення передання Поділля під владу турецького султана.
58. Як називався тимчасовий уряд, який керував усіма справами в Україні протягом 1734-1750 рр.:
- 1) Малоросійська колегія;
 - 2) Правління гетьманського уряду;
 - 3) Румянцевська ревізія.
59. Вкажіть орган, створений царською владою для управління Лівобережною Україною після остаточної ліквідації гетьманства:
- 1) Малоросійську колегію;
 - 2) Таємну канцелярію;
 - 3) Правління гетьманського уряду.
60. Останнім кошовим отаманом Запорозької Січі був:
- 1) Кирило Розумовський;
 - 2) Петро Калнишевський;
 - 3) Кость Гордієнко.
61. Українське національне відродження почалося:
- 1) наприкінці XVIII ст.;
 - 2) у середині XIX ст.;
 - 3) наприкінці XIX ст.
62. Визначте, яка з указаних ознак є головною у визначенні поняття "кріпацтво":
- 1) щоденний відробіток селянами панщини;
 - 2) особиста залежність селянина від пана;
 - 3) виконання певних повинностей у маєтку поміщика.
63. Кріпосне право у Західній Україні було ліквідоване в:
- 1) 1848 р.;
 - 2) 1855 р.;
 - 3) 1861 р.
64. Кріпосне право у Наддніпрянській Україні було ліквідоване в:
- 1) 1848 р.
 - 2) 1855 р.
 - 3) 1861 р.
65. Виборні органи місцевого самоврядування, що створювались у Наддніпрянській Україні після 1864 р., називались:
- 1) управами;
 - 2) земствами;
 - 3) комітетами.
66. У XIX – на початку XX ст. розвиток машинної індустрії пройшов такі стадії розвитку: *промисловий переворот – індустріалізація – монополізація*. Реформи 60 – 70-х років XIX ст. на Наддніпрянській Україні сприяли:

- 1) початку промислового перевороту;
 - 2) завершенню промислового перевороту та розгортанню індустріалізації;
 - 3) завершенню індустріалізації та початку монополізації.
67. Назвіть, членами якої організації були М. Костомаров, П. Куліш, М. Гулак, О. Маркович, В. Білозерський:
- 1) Товариства об'єднаних слов'ян;
 - 2) Кирило-Мефодіївського братства;
 - 3) Братства тарасівців.
68. Назвіть перший україномовний журнал в Російській імперії:
- 1) "Київська старовина";
 - 2) "Русалка Дністрова";
 - 3) "Основа".
69. Вкажіть, коли було створено Кирило-Мефодіївське товариство:
- 1) 1845 р.;
 - 2) 1846 р.;
 - 3) 1847 р.
70. Зазначте, у якому році у Львові створено перший осередок товариства "Просвіта":
- 1) 1849 р.;
 - 2) 1868 р.;
 - 3) 1892 р.
71. Вкажіть подію, що відбулася раніше за інші:
- 1) маніфест Миколи II про дарування громадянських прав і свобод;
 - 2) публікація М. Міхновським брошури "Самостійна Україна";
 - 3) Брусиловський прорив.
72. Вкажіть місто, в якому було відкрито першу організацію "Просвіта" у Наддніпрянській Україні:
- 1) Київ;
 - 2) Одеса;
 - 3) Львів.
73. Зазначте, що з перелічених положень передбачалося Столипінською аграрною реформою:
- 1) скасування усіх виплат селян за землю;
 - 2) заборона виходу селян з общини;
 - 3) прискорення розвитку індивідуальних селянських господарств.
74. Вкажіть, яка з перелічених організацій, що діяли в роки Першої світової війни, відстоювала програмне положення про створення Української держави з конституційним монархічним ладом:
- 1) Головна українська рада;
 - 2) Союз визволення України;
 - 3) Товариство українських поступовців.

75. Позначте, коли була утворена Українська Центральна Рада (за старим стилем):
- 1) 4 березня 1917 р.;
 - 2) 12 березня 1917 р.;
 - 3) 19 березня 1917 р.
76. Як називався виконавчий орган Центральної Ради у 1917 р.:
- 1) Рада Народних Міністрів;
 - 2) Генеральний Секретаріат;
 - 3) Народний Секретаріат.
77. Ухваливши Другий Універсал, Українська Центральна Рада:
- 1) відмовилася від самочинного проголошення автономії до скликання Всеросійських установчих зборів;
 - 2) включила до складу Генерального секретаріату представників Тимчасового уряду;
 - 3) призупинила конфіскацію та передання поміщицьких земель селянам.
78. Ухваливши Другий Універсал, Українська Центральна Рада зобов'язалася:
- 1) розпочати й довести до кінця переговори про мир із Німеччиною та її союзниками;
 - 2) підтримати Тимчасовий уряд у боротьбі з корніловським заколотом;
 - 3) поповнити свій склад представниками національних меншин.
79. Третій Універсал Центральної Ради проголошував:
- 1) автономію України;
 - 2) утворення УНР;
 - 3) незалежність УНР.
80. Позначте, як мало бути розв'язано аграрне питання згідно з Третім універсалом Центральної ради:
- 1) збережено поміщицьке землеволодіння;
 - 2) передано землю селянам без викупу;
 - 3) передано землю селянам за викуп.
81. Утворення УНР проголошував:
- 1) Перший Універсал;
 - 2) Третій Універсал;
 - 3) Четвертий Універсал.
82. Падіння Української Центральної Ради (УЦР) спричинено:
- 1) відкритою підтримкою УЦР селянських виступів і робітничих страйків;
 - 2) відмовою УЦР від виконання умов Брест-Литовського мирного договору;
 - 3) загостренням відносин УЦР з німецьким і австро-угорським командуванням.

83. В якій сфері діяльності урядом гетьмана П. Скоропадського досягнуто найбільших успіхів:
- 1) в аграрній політиці;
 - 2) у формуванні збройних сил;
 - 3) у національно-культурному будівництві.
84. Західноукраїнська народна республіка була проголошена:
- 1) 31 жовтня 1918 р.;
 - 2) 1 листопада 1918 р.;
 - 3) 13 листопада 1918 р.
85. Вкажіть подію, що увійшла в історію під назвою "листопадовий зрив":
- 1) наступ військ ЗУНР у листопаді 1918 р. на Перемишль;
 - 2) повстання українських підрозділів у Львові 1 листопада 1918 р., встановлення української влади у місті;
 - 3) повстання проти гетьмана П.Скоропадського, очолюване Директорією.
86. Акт про злуку ЗУНР та УНР був підписаний:
- 1) 19 жовтня 1918 р.;
 - 2) 22 січня 1919 р.;
 - 3) 21 грудня 1921 р.
87. У який період Національно-демократичної революції було створено Академію наук України:
- 1) за часів Центральної Ради;
 - 2) за гетьмана П.Скоропадського;
 - 3) в період Директорії.
88. Зазначте, яка з перелічених подій першої війни УНР з Радянською Росією відбулася раніше:
- 1) Брест-Литовський мирний договір;
 - 2) Маніфест до українського народу з ультимативними вимогами до Української Ради;
 - 3) бій під Крутами.
89. Вкажіть характерну рису денікінського режиму в Україні:
- 1) передача поміщицьких, казенних і монастирських земель селянам без будь-якого викупу;
 - 2) відновлення поміщицької власності на землю;
 - 3) встановлення державного контролю за виробництвом, розподілом продуктів і організацією праці.
90. Вкажіть місто, де було вперше проголошено встановлення радянської влади:
- 1) Київ;
 - 2) Харків;
 - 3) Одеса.
91. Вкажіть економічну політику, яку проводили в Україні більшовики з

травня 1918 р. по березень 1921 р.:

- 1) нова економічна політика;
 - 2) "воєнний комунізм";
 - 3) індустріалізація.
92. Визначте місто, яке було столицею Радянської України до 1934 р.:
- 1) Київ;
 - 2) Харків;
 - 3) Катеринослав.
93. Курс на індустріалізацію було проголошено в:
- 1) 1925р.
 - 2) 1927р.
 - 3) 1929р.
94. "Вирішальним роком" першої п'ятирічки сталінською пропагандою було оголошено:
- 1) 1929 р.;
 - 2) 1930 р.;
 - 3) 1931 р.
95. Внаслідок територіальних змін у Східній Європі впродовж 1939-1940 рр.:
- 1) більшість українських земель увійшла до складу СРСР, Закарпаття залишилося у складі Угорщини;
 - 2) вперше в новітній історії всі українські землі було об'єднано в одній державі – Українській РСР;
 - 3) більшість українських земель увійшла до складу СРСР, лише Північна Буковина залишилася у складі Румунії.
96. Президентом незалежної суверенної держави "Карпатська Україна" був:
- 1) Є. Петрушевич;
 - 2) А. Волошин;
 - 3) А. Бродій.
97. Назвіть місто, що було обрано центром Рейхскомісаріату "Україна":
- 1) Київ;
 - 2) Львів;
 - 3) Рівне.
98. Видатними представниками радянського партизанського руху в роки Великої Вітчизняної війни були:
- 1) А. Мельник, С. Бандера, Р. Шухевич;
 - 2) О. Довженко, О. Теліга, О. Ольжич;
 - 3) С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров.
99. Вкажіть характерну рису діяльності Української повстанської армії:
- 1) вважала своїм спільником у боротьбі проти російського комуністичного більшовизму німецький націонал-соціалізм;
 - 2) покладала надії у створенні незалежної України на фюрера III рейху

А.Гітлера;

- 3) закликала радянських партизан приєднатися до спільної боротьби пригнічених народів за створення незалежних держав, а не за відновлення СРСР.

100. Головнокомандувач УПА виступав під псевдонімом:

- 1) Тур;
- 2) Тарас Чупринка;
- 3) Роман Лозовський.

101. Початком визволення території України від нацистської окупації став контрнаступ радянських військ у ході:

- 1) битви під Москвою;
- 2) Сталінградської битви;
- 3) Курської битви.

102. Вкажіть, яка з перелічених воєнних операцій Червоної Армії в роки Великої Вітчизняної війни була проведена раніше за інші:

- 1) Кримська наступальна операція;
- 2) "Битва за Дніпро";
- 3) Карпатсько-Ужгородська операція.

103. Післявоєнна відбудова народного господарства супроводжувалася:

- 1) швидкою відбудовою всіх галузей економіки;
- 2) швидкою відбудовою важкої промисловості при повному ігноруванні легкої промисловості і сільського господарства;
- 3) швидкою відбудовою важкої промисловості при недостатній увазі до легкої промисловості і сільського господарства.

104. Оберіть твердження, що характеризує операцію "Вісла":

- 1) депортація спецслужбами Польщі українського населення зі східних районів у західні з метою асиміляції;
- 2) звільнення Польщі від окупантів у 1944-1945 рр.;
- 3) насильницьке переселення поляків, що мешкали в Україні, до Польщі, а українців з Польщі – до радянської України після встановлення кордонів у 1945р.

105. Формування сучасної території України завершилось у:

- 1) 1945 р.;
- 2) 1954 р.;
- 3) 1961р.

106. Поняттям "відлига" в історії СРСР і, відповідно, УРСР, позначають період:

- 1) 1953-1964 рр.;
- 2) 1953-1956 рр.;
- 3) 1956-1959 рр.

107. Хрущовська політика десталінізації суспільно-політичного життя:

- 1) привела до встановлення демократії в країні;
 - 2) носила суперечливий і незавершений характер;
 - 3) зазнала повного краху.
108. Які риси були характерними для соціально-економічного розвитку України в 1965-1985 рр.:
- 1) диспропорційність;
 - 2) тенденція до стагнації;
 - 3) екологічна криза.
109. Вкажіть керівника Української Гельсінської групи у 1976 р.:
- 1) В. Чорновіл;
 - 2) М. Вінграновський;
 - 3) М. Руденко.
110. Назвіть відомого українського поета-дисидента, який помер у 1985 р. у російській в'язниці:
- 1) В. Стус;
 - 2) І. Драч;
 - 3) В. Симоненко.
111. Назвіть хронологічні рамки періоду "перебудови" в СРСР:
- 1) 1956-1964 рр.;
 - 2) 1964-1985 рр.;
 - 3) 1985-1991 рр.
112. Першим Президентом СРСР став:
- 1) Л. Кравчук;
 - 2) М. Горбачов;
 - 3) Б. Єльцин.
113. Початок формування багатопартійності в Україні покладено діяльністю:
- 1) Українського національного руху;
 - 2) Комуністичної партії України;
 - 3) Українською республіканською партією.
114. Назвіть, хто був першим головою Народного руху України:
- 1) В. Чорновіл;
 - 2) І. Драч;
 - 3) Л. Лук'яненко.
115. Вкажіть історичну подію, до річниці якої була присвячена акція з утворення живого ланцюга, що з'єднав Львів, Київ та Донбас у 1990 р.:
- 1) проголошення незалежності УНР;
 - 2) проголошення ЗУНР;
 - 3) проголошення Акта Злуки УНР та ЗУНР.
116. "Декларацію про державний суверенітет України" було прийнято:
- 1) 6 червня 1990 р.;

- 2) 16 липня 1990 р.;
 - 3) 16 липня 1991 р.
117. Акт проголошення незалежності України було прийнято:
- 1) 16 липня 1990 р.;
 - 2) 1 грудня 1991 р.;
 - 3) 24 серпня 1991 р.
118. Всеукраїнський референдум на підтвердження Акту проголошення незалежності України відбувся:
- 1) 25 серпня 1991 р.;
 - 2) 20 жовтня 1991 р.;
 - 3) 1 грудня 1991 р.
119. Кого було обрано Президентом України в грудні 1991 р.:
- 1) Л. Кравчука;
 - 2) Л. Кучму;
 - 3) В. Ющенко.
120. Першою державою, яка визнала незалежність України була:
- 1) Канада;
 - 2) США;
 - 3) Польща.
121. Вкажіть місце підписання угоди про припинення існування СРСР і створення СНД 8 грудня 1991 р.:
- 1) Алма-Ата;
 - 2) Москва;
 - 3) Біловезька Пуща.
122. Державна символіка України (герб, прапор, гімн) прийнята в:
- 1) серпні 1991 р.;
 - 2) січні – лютому 1992 р.;
 - 3) червні 1996 р.
123. Конституція незалежної України була прийнята:
- 1) 28 червня 1991 р.;
 - 2) 24 серпня 1991 р.;
 - 3) 28 червня 1996 р.
124. Назвіть, кого було обрано спікером Верховної Ради України у 2012 р.:
- 1) А. Яценюка;
 - 2) В. Литвина;
 - 3) В. Рибачка.
125. Вкажіть, до якої з міжнародних організацій Україна вступила пізніше:
- 1) Світова організація торгівлі;
 - 2) Співдружність незалежних держав;
 - 3) Рада Європи.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Предмет та завдання курсу "Історія України". Періодизація української історії.
2. Становлення і розвиток людського суспільства на території України.
3. Трипільська культура та її зв'язок з українською культурою.
4. Кіммерійці, скіфи, сармати на українських землях. Археологічні пам'ятки цих кочових народів.
5. Готи і гуни на українських землях. Археологічні пам'ятки цих кочових народів.
6. Грецькі міста-держави в Північному Причорномор'ї: причини колонізації, політичний устрій та соціально-економічний розвиток, історична доля.
7. Проблема етногенезу слов'ян. Археологічні культури східних слов'ян.
8. Розселення східних слов'ян на території України. Перші державні утворення східних слов'ян.
9. Теорії походження Київської Русі.
10. Перші князі Київської Русі та їх внутрішня і зовнішня політика.
11. Реформаторська діяльність Володимира Великого.
12. Християнізація Київської Русі та її значення.
13. Розквіт Київської Русі за часів Ярослава Мудрого.
14. Політична децентралізація Київської Русі.
15. Кочові народи і Русь: хозари, печеніги, половці, монголо-татари.
16. Українські землі за часів монгольської навали.
17. Політичний устрій та соціально-економічний розвиток Київської Русі.
18. Галицько-Волинське князівство та його роль в збереженні української державності.
19. Внутрішня і зовнішня політика Данила Галицького.
20. Періодизація литовсько-польської доби. Політика Литви і Польщі на українських землях.
21. Унії Литви та Польщі та їх наслідки для українських земель.
22. Соціально-економічний та політичний розвиток українських земель у складі Речі Посполитої.
23. Розвиток українських земель у складі Угорського королівства, Молдавського князівства та Московської держави у XIV–XVII ст.
24. Створення Кримського ханства та його експансія на українські землі.
25. Передумови, причини та джерела формування українського козацтва. Теорії походження козацтва.

26. Реєстрове козацтво: історія формування, права та привілеї, відносини з низовим козацтвом.
27. Релігійні процеси на українських землях під владою Речі Посполитої. Берестейська унія 1596 року та її значення в історії України.
28. Запорозька Січ та її роль в суспільно-політичній історії України.
29. Роль запорозького козацтва в боротьбі проти турок і татар (XV – XVII ст.).
30. Політика П. Конашевича-Сагайдачного.
31. Козацько-селянські повстання кінця XVI – першої третини XVII ст.).
32. Причини, характер, рушійні сили та періодизація Української національної революції в Україні середини XVII ст.
33. Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648 р. – серпень 1657 р.).
34. Формування української державності в ході національної революції XVII ст.
35. Політико-правовий зміст Переяславської ради 1654 р.
36. Постать Б.Хмельницького в українській історії. Оцінки діяльності.
37. Доба Руїни і втрата територіальної цілісності України наприкінці XVII ст.
38. Політичний курс гетьмана І.Виговського.
39. Гетьманування П.Дорошенка.
40. Українське питання в міждержавних договорах другої половини XVII ст. Геополітичні зміни в Україні.
41. Історичний портрет гетьмана І.Мазепи. Оцінки його діяльності в науковій літературі.
42. Українська політика Петра I. Наступ Росії на українську автономію.
43. Конституція П.Орлика 1710 р. та її історичне значення.
44. Гетьманування "останніх мазепинців" П.Полуботка та Д.Апостола.
45. Українська політика Катерини II. Скасування гетьманства.
46. Ліквідація Запорозької Січі та доля запорозького козацтва.
47. Національно-визвольний та антифеодальний рух на Правобережжі в другій половині XVIII ст.
48. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
49. "Українське національне відродження" XIX ст.: поняття, характерні риси, особливості.
50. Діяльність та історичне значення Кирило-Мефодіївського товариства.
51. Особливості скасування кріпосного права в Наддніпрянській Україні.
52. Ліберальні реформи в Російській імперії 60-70-х рр. XIX ст. та їх реалізація на українських землях.

53. Модернізація економіки Наддніпрянської України в пореформений період.
54. Соціально-економічний розвиток українських земель в складі Австро-Угорської імперії наприкінці XVIII – XIX ст. Ліквідація кріпацтва.
55. Суспільні рухи в Наддніпрянській Україні у другій половині XIX ст.
56. Суспільні рухи в Західній Україні у другій половині XIX ст.
57. Політизація суспільного життя в Україні наприкінці XIX – на початку XX ст. Утворення перших політичних партій в Україні, їх програми.
58. Україна в роки першої російської революції (1905-1907 рр.) і третьочервневої монархії (1907-1914 рр.).
59. Аграрна політика П.Столипіна в Україні та її економічні та політичні наслідки.
60. Україна в роки Першої світової війни.
61. Утворення Української Центральної Ради, її соціальна база і політична програма.
62. Перший та Другий Універсали Центральної Ради.
63. Третій універсал Центральної Ради. Проголошення УНР.
64. Проголошення радянської УНР. Перша українсько-більшовицька війна (грудень 1917 – березень 1918 рр.).
65. Четвертий Універсал Центральної Ради. Брестський мир та його наслідки для України.
66. Українська держава гетьмана П. Скоропадського.
67. Директорія УНР, її склад, внутрішня і зовнішня політика.
68. Проголошення ЗУНР. Акт злуки українських земель.
69. Політика радянської влади в Україні 1919-1920 рр.
70. Соціально-економічні перетворення в Україні на основі НЕПу.
71. Союзний договір від 30 грудня 1922 р., його сучасна політична оцінка.
72. Політика українізації. Українське національно-культурне відродження 1920-х років.
73. Прискорена індустріалізація України та її наслідки.
74. Колективізація сільського господарства та її наслідки. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні.
75. Масові репресії 30-х років XX ст. в Україні, їх наслідки.
76. Західноукраїнські землі в 1920-30-х рр. Утворення ОУН.
77. Радянсько-німецькі договори 1939 р. та їх історичне значення.
78. Початок Другої світової війни. Вхідження західноукраїнських земель до СРСР.
79. Напад Німеччини на СРСР. Оборонні бої на Україні 1941-1942 рр.

80. Окупація України гітлерівською Німеччиною та рух Опору (радянський, національний, польський).
81. Визволення України від німецько-фашистських загарбників (1943-1944 рр.). Наслідки Другої світової війни для України.
82. Україна в системі міжнародних відносин після Другої світової війни. Возз'єднання українських земель.
83. Труднощі відбудовчого періоду. Голод 1946-1947 рр. в Україні.
84. Відновлення радянської влади в Західній Україні. Операція "Вісла".
85. Хрущовська "відлига" (1953-1964 рр.): політика десталінізації та соціально-економічні перетворення в Україні.
86. Посилення кризових явищ в соціально-економічному житті України в 1960-1980-х рр.
87. Шестидесятники та дисидентський рух 1970-х рр. в Україні.
88. Україна і перебудовчі процеси в СРСР (1985-1991 рр.).
89. Акт проголошення незалежності України. Всеукраїнський референдум та вибори Президента України 1991 р.
90. Розбудова ринкової економіки в 1990-х рр.
91. Формування багатопартійності в Україні наприкінці 1980-х – на початку 1990-х рр.
92. Конституційний процес в Україні. Конституція України 1996 р.
93. Формування концепції зовнішньополітичного курсу незалежної України.
94. Зовнішня політика незалежної України.
95. Державна символіка України, її історичне походження.
96. Українська діаспора та Україна.
97. Політичний курс президента Л.Кравчука.
98. Політичний курс президента Л.Кучми.
99. Президентські вибори 2004 р. "Помаранчева революція". Політичний курс президента В.Ющенка.
100. Президентські вибори 2010 р. Політичний курс президента В.Януковича.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Успішність навчання студентів оцінюється за наступною шкалою:

Відмінно (А)

Добре засвоїв програмний матеріал, продемонстрував глибоке та всебічне знання історичних джерел, уміння послідовно, логічно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати історичні факти та події, вміє робити порівняльну характеристику різних думок, історичних подій та процесів, обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему, робити правильні й достатньо аргументовані висновки й узагальнення, чітко орієнтується в науковій періодизації історії України, правильно відповідає на додаткові питання. На семінарських заняттях відповідає вільно, конспекти та інші допоміжні матеріали використовує творчо. Письмові роботи мають чітко визначену логічну структуру і завершений характер, характеризуються гарним науковим стилем. Вільно використовує міжпредметні зв'язки, добре орієнтується в періодичній та монографічній літературі з предмету. Легко знаходить відповіді на нестандартні питання. Виявляє творчі здібності, схильність до самостійної науково-дослідницької роботи, що проявляється у прагненні приймати участь в наукових конференціях, роботі проблемних груп тощо.

Дуже добре (В)

Вільно володіє матеріалом згідно з програмою дисципліни. Систематично відвідує лекційні і семінарські заняття, глибоко і цілеспрямовано вивчає першоджерела. При роботі на семінарських заняттях виявляє активність, здатність до ведення наукової дискусії, самостійного мислення. Може чітко визначити актуальність проблемних питань з історії, що вивчаються, добре усвідомлює значення дисципліни для становлення професіонала та особистості. Проявляє сталий і неослабний інтерес до різних історичних проблем, читає додаткову літературу з метою поглиблення знань, отриманих на заняттях. Досить ефективно використовує попередній матеріал. Володіє достатньо високою культурою самостійного планування своєї позааудиторної роботи. Однак в деяких темах може виявляти фрагментарність знання.

Добре (С)

Досить вільно володіє матеріалом в обсязі робочої навчальної програми, вивчив основні джерела, вміє послідовно та логічно викладати матеріал, робить в основному правильні та аргументовані висновки й узагальнення, але разом з тим допускає окремі неточності при висвітленні проблеми чи відповідаючи на додаткові запитання, що свідчить про недостатньо глибоке засвоєння програмного матеріалу. Має повні особисто написані конспекти з лекційних та семінарських занять, систематично вивчає теми, що виносяться на самостійне опрацювання, використовує їх матеріал при

усних відповідях і написанні письмових контрольних робіт. При необхідності достатньо легко знаходить потрібний матеріал у конспекті, підручниках, довідковій літературі.

Задовільно (D)

Повною мірою відтворює матеріал, що викладений в рекомендованих підручниках. Додатковою літературою практично не користується, знання джерел не має системного характеру. При відповідях зорієнтований на репродуктивне відтворення матеріалу, а не його творче осмислення і засвоєння. При виправленні помилок, яких припускається в усних відповідях, потребує деякої допомоги викладача. Слабко уявляє, як можуть бути використані знання з предмету при вивченні інших дисциплін соціогуманітарного спрямування, у становленні фахово важливих рис особистості. Теми, що виносяться на самостійну роботу, опрацьовані поверхово.

Достатньо (E)

Самостійно відтворює деякі основні положення, викладені в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. У відповідях на питання допускає помилки, неправильні формулювання, вони не ґрунтуються на достатньому знанні історичних фактів, матеріал викладає недостатньо послідовно, логічно та аргументовано, відповіді на додаткові запитання – невпевнені й неточні. Письмові роботи безсистемні і непослідовні, позбавлені проблемності, збіднені на наукову термінологію. Часто припускається типових помилок, які, однак, при допомозі може виправити. Конспект складений формально, часто неохайно. Нерідко замість конспекту при відповідях користується ксерокопіями з підручників, які слабо або взагалі не опрацьовані. Матеріалом, що планується на самостійне опрацювання, практично не володіє.

Незадовільно (FX)

з можливістю повторного складання семестрового контролю

Не знає значної частини програмного матеріалу, основного змісту джерел, відповідає на питання непослідовно, нелогічно, без належної аргументації, припускається суттєвих помилок у висновках, при викладі фактів і подій, не дає відповідей на додаткові запитання. Конспект з предмету складений безсистемно і фрагментарно.

Незадовільно (X)

з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту

Володіння навчальним матеріалом на рівні розпізнавання. Не має конспектів з дисципліни. Не може користуватися підручниками та енциклопедіями з історії, методичними рекомендаціями, іншими дидактичними засобами. Не має наукового уявлення про предмет і завдання історії, або може дуже приблизно їх сформулювати, виходячи із знань, набутих в повсякденному житті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Опубліковані документи

1. Історія Києва: від княжої доби до сучасності. Збірник документів і матеріалів: Навч. посібник. /За заг. ред. В.Ф. Колесника, А.П. Коцура, Н.В. Терес. – К.: Книги ХХІ, 2005. – 773 с.
2. Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Документи та матеріали. – Чернівці: Книги ХХІ, 2008. – 1100 с.
3. Історія України: Документи. Матеріали. Посібник /Укл. В.Ю. Король. – К.: Академія, 2002. – 448 с.
4. Історія України: Хрестоматія: У 2-х ч. – Вид. 2-е /Упор.: С.М. Клапчук (кер.), В.І. Білик, Ю.А. Горбань та ін. – К.: ІЗМН, 1996. – Ч.1. – 372 с.; Ч. 2. – 336 с.
5. Національні відносини в Україні у ХХ ст. Збірник документів і матеріалів /Упор.: М.І. Панчук та ін. – К.: Наукова думка, 1994. – 560 с.
6. Національні процеси в Україні: історія і сучасність. Документи і матеріали. Довідник. У 2-х ч. /За ред. В.Ф. Панібудьласки. – К.: Вища школа, 1997. – Ч. I. – 583 с.; Ч. II. – 704 с.
7. Україна в ХХ столітті (1900-2000): Збірник документів і матеріалів /Упор.: А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.Ю. Король та ін. – К.: Вища школа, 2000. – 351 с.
8. Українська Центральна Рада: Документи і матеріали. У 2-х т. /Ред. кол.: В.А. Смолій, О.Д. Бойко, Ю.М. Гамрецький та ін. – Т. 1. – К.: Наукова думка, 1996. – 590 с.; Т. 2. – К.: Наукова думка, 1997. – 424 с.
9. Хрестоматія з історії України /Упор.: В.І. Червінський (кер.), В.Є. Кругляков, В.В. Пилипенко та ін. – К.: Вежа, 1996. – 352 с.

Навчальна література

1. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2003. – 656 с.
2. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. Навч. пос. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Верстюк В.Ф. Українська Центральна Рада: Навч. пос. – К.: Заповіт, 1997. – 344 с.
4. Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. – К.: КНФ, 1998. – 256 с.
5. Воронянський О.В. Історія України: Навч. пос. – Х.: Парус, 2007. – 544 с.
6. Гудзь В.В. Історія України: Підручник. – К.: Слово, 2008. – 672 с.
7. Давня історія України: Навч. пос. В 2 кн. /За ред. П.П.Толочка. – Кн. 1. – К.: Либідь, 1994. – 240 с.; Кн. 2. – К.: Либідь, 1995. – 224 с.

8. Довідник з історії України /Ред.: І.З. Підкова, Р.М. Шуст. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
9. Залізник Л. Первісна історія України: Навч. пос. – К.: Вища школа, 1999. – 263 с.
10. Земерова Т.Ю., Скирда І.М. Історія України: Навч. пос. – Х.: Весна, 2012. – 832 с.
11. Історія України в особах: IX–XVIII ст. /Під ред. В. Замлинського. – К.: Україна, 1993. – 396 с.
12. Історія України в особах: XIX–XX ст. /Кер. авт. кол. І.Войцехівська. – К.: Україна, 1995. – 479 с.
13. Історія України. Комплексний довідник /Укладачі: В.В. Воропасва, Т.Ю. Земерова, І.М. Скирда та ін. — Х.: Весна, ФОП Співак В.Л., 2012. – 480 с.
14. Історія України. Тести. 6-11 класи: посібник /За ред. О.Д.Бойка. –К.: Академвидав, 2012. – 272 с.
15. Історія України: Курс лекцій. В 2 кн. /За ред. Л.Мельника. – Кн.1. – К.: Либідь, 1991. – 576 с.; Кн. 2. – К.: Либідь, 1992. – 464 с.
16. Історія України: Навч. пос. /За ред. Ю.Зайцева. – Л.: Світ, 1996. – 488 с.
17. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять /За ред. В.М. Литвина. – К.: Знання, 2006. – 607 с.
18. Історія України: Нове бачення. Навч. пос. /Під ред. В.А. Смолія. – К., 2000. – 463 с.
19. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI ст. – Х.: Одісей, 2001. – 479 с.
20. Мирончук В.Д., Ігошкін Г.С. Історія України: Навч. пос. – К.: МАУП, 2001. – 328 с.
21. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Навч. пос. /Ред.: А.Г.Слюсаренко, В.І.Гусєв, В.М.Литвин та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
22. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення. Навч. пос. – К.: Знання-Прес, 2004. – 390 с.
23. Панченко П.П., Шмарчук В.А. Аграрна історія України: Навч. пос. – К.: Знання, 2000. – 342 с.
24. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд. Факти. Міфи. Коментарі. – Х.: Школа, 2008. – 608 с.
25. Рибак І.В. Історія України у проблемному викладі, в особах, термінах, назвах і поняттях: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 199 с.
26. Світлична В. Історія України: Навч. пос. – К.: Каравела; Л.: Новий Світ-2000, Магнолія плюс, 2000. – 308 с.

27. Україна і світ: Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. Навч. пос. /За ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.
28. Хрестоматія з історії України. Практичний довідник /Уклад. В.В. Воропаєва. – Х.: ФОП Співак В.Л., 2010. – 464 с.
29. Яковенко Н.М. Нарис історії України: З найдавніших часів до кінця XVIII ст. Навч. пос. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.

Наукова література

1. Атлас історії України: Науково-довідкове видання /Упор. Д. Ісаєв. – К.: Картографія, 2012. – 152 с.
2. Античные государства Северного Причерноморья /Под ред. Г.А. Кошеленко, И.Т. Кругликовой, В.С. Долгорукова. – М.: Наука, 1984. – 392 с.
3. Аркас М. Історія України-Русі. – К.: Вища школа, 1993. – 386 с.
4. Баран В.Д. Давні слов'яни. – К.: Альтернативи, 1998. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 3).
5. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946-1980-і рр.). – К.: Альтернативи, 1999. – 303 с. (Україна крізь віки. – Т. 13).
6. Бунятян К.П., Мурзін В.Ю., Симоненко О.В. На світанку історії. – К.: Альтернативи, 1998. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 1).
7. Вергунов В.А., Коцур А.П., Коцур В.П. Україна та століпінська аграрна реформа: передумови, завдання, здійснення. – К.: Інститут аграрної економіки, 2008. – 132 с.
8. Грушевський М. Ілюстрована історія України. – К.: Наукова думка, 1992. – 544 с.
9. Гуржій О.І., Чухліб Т.В. Гетьманська Україна. – К.: Альтернативи, 1999. – 304 с. (Україна крізь віки. – Т. 8).
10. Даниленко В.М., Касьянов Г.В., Кульчицький С.В. Сталінізм на Україні: 20-30-ті рр. – К.: Либідь, 1991. – 344 с.
11. Коваль М.В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939-1945 рр.). – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 12).
12. Колесник В.Ф., Могильний Л.П. Політичні партії та суспільно-політичні рухи в Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття. – К.: Київський університет, 2007. – 279 с.
13. Колесник В.Ф., Могильний Л.П. Українські ліберально-демократичні партії в Російській імперії на початку ХХ століття. – К.: Київський університет, 2005. – 244 с.

14. Копиленко О.Л. "Сто днів" Центральної Ради. – К.: Україна, 1992. – 204 с.
15. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 5).
16. Крижицький С.Д., Зубар В.М., Русяєва А.С. Античні держави Північного Причорномор'я. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 2).
17. Кульчицький С. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919-1928). – К.: Основи, 1996. – 396 с.
18. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.). – К.: Альтернативи, 2000. – 360 с. (Україна крізь віки. – Т. 14).
19. Нариси історії української революції 1917-1921 років: у 2-х кн. /За ред. В.А.Смоля. – Кн. 1. – К.: Наукова думка, 2011. – 390 с.; Кн. 2. – К.: Наукова думка, 2012. – 464 с.
20. Полонська-Василенко Н.Д. Історія України: в 2 т. – К.: Либідь, 2002. – Т. 1. – 672 с.; Т. 2. – 608 с.
21. Реєнт О.П., Коляда І.А. Усі гетьмани України: легенди, міфи, біографії. – Х.: Фоліо, 2007. – 415 с.
22. Рубльов О.С., Реєнт О.П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. – К.: Альтернативи, 1999. – 336 с. (Україна крізь віки. – Т. 11).
23. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою. – К.: Альтернативи, 1998. – 320 с. (Україна крізь віки. – Т. 6).
24. Сарбей В.Г. Національне відродження України. – К.: Альтернативи, 1999. – 335 с. (Україна крізь віки. – Т. 9).
25. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція XVII ст. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 7).
26. Толочко О., Толочко П. Київська Русь. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 4).
27. Толочко П. Київська Русь. – К.: Абрис, 1996. – 360 с.
28. Трощинський В.П., Шевченко А.А. Українці в світі. – К.: Альтернативи, 1999. – 352 с. (Україна крізь віки. – Т. 15).
29. Українська революція і державність (1917-1920 рр.) /Авт. кол.: Т.А. Бевз, Д.В. Веденнєєв, І.Л. Гошуляк та ін. – К.: Парламентське видавництво, 1998. – 248 с.
30. Яворницький Д.І. Історія запорізьких козаків. У 3-х томах. – Т. 1. – К.: Наукова думка, 1990. – 592 с.; Т. 2. – К.: Наукова думка, 1990. – 560 с.; Т. 3. – К.: Наукова думка, 1991. – 560 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://archive.nbuv.gov.ua> Сайт Національної бібліотеки України імені В.Вернадського.

2. <http://history.vn.ua> Шкільна програма з історії (5-12 клас): книги, підручники, довідники та додаткові матеріали.
3. <http://history.vn.ua> Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії.
4. <http://istorikznu.at.ua/forum/10> Бібліотека історичного факультету Запорозького національного університету.
5. <http://osvitanet.com.ua> Навчально-методичний сайт ЗАТ "Інститут передових технологій", на якому розміщено інтернет-версії електронних навчальних атласів, контурних карт, стінних карт, підручників з історії, географії, картографії, розробки уроків, методичні рекомендації.
6. <http://ukraine-history.com.ua> Матеріали з історії України: підручники, реферати.
7. <http://ukrlibrary.com.ua> Онлайн-підручники з історії України.
8. <http://ukrmap.su/uk-uh> Навчальний ресурс з історії України, що містить шкільні підручники, історичні мапи та ілюстрації.
9. <http://vk.com/club47737829> Група "ХДУ. Історія України". Матеріали з історії України для студентів Херсонського державного університету.
10. <http://www.history.org.ua> Сайт Інституту історії України. Електронна бібліотека з історії.
11. <http://www.history.org.ua/?litera&askAbout=journal> Електронні версії випусків та наукових статей "Українського історичного журналу".
12. <http://www.ukrhistory.narod.ru> Українська історична бібліотека.

Науково-методичне видання

ГЕРІНБУРГ Ольга Вікторівна
САПЕЛЬНЯК Тетяна Іванівна

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Методичний посібник
для студентів Херсонського державного університету

Технічний редактор – Дудченко С.Г.

Підписано до друку 30.10.2013.

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк різнографія.
Гарнітура Times New Roman. Умовн. друк. арк. 4,5. Наклад 300.

Віддруковано у ТОВ "Айлант"

Свідоцтво про реєстрацію ХС №1 від 20.08.2000 р.

73000, Україна, м. Херсон, пров. Пугачова, 5.

Тел. 26-67-22, 49-33-48.